

K »domačostje, ki jo je kazal »Namisljeni bolnike, snada tudi, da se je na odru preveč kričalo. Bivše nemško gledišče je mečkanlo, za take glasovne napore neprimerno. Zlasti Juvanova, ki je brihtno služkinjo Toinetto igrala z vnoem in humorjem, je bila dostikrat

Pismo iz Prage.

V Pragi, 7. apr. 1922.

V notranji politični situaciji tra- ja mir, ki pa se najbrže porušil se- da, ko prične zasediti senat, ki je sklican na dan 28. t. m.

V poslednjem času opažamo v komunističnem taboru močno giba- nje, ki je brez dvoma v zvezi z do- godki v Genovi, kakor je tudi goto- vo, da more nemško - ruska pogod- ba tukajšnje komuniste samo oja- čiti. Ta pogodba se presoja ne samo s političnega stališča, marveč tudi z gospodarskega, in to vedno s skrb- jo za bodočnost.

Stališče češke delegacije v Ge- novi in stališče češke politike na- pram sovjetskemu režimu ostaja z nemško - rusko zvezo nedotaknjeno — toda začasno. Češkoslovaška re- publika si varuje rezervno, katere ne zapusti na noben način, izpolnjujoč seveda politične in moralne obvez- nosti, ki izvirajo za njo iz udeležbe na mali antanti in iz razmerja do velike antante. Genovska poročila se zasledujejo tu z veliko napetostjo in pozornostjo. Ne da se tajiti, da je dejstvo nemško-ruske zveze povzro- čilo vznemirljive učinke. Od dr. Be- neša se pričakuje, da se ne premak- ne z dosedanje črte in da vstraja na temelju opozicijskega stališča proti sovjetskemu režimu.

Vrše se posvetovanja ali je nu- jo in mogoče izvršiti v sestavi ka- bineta kake izpremembe že sedaj spomlad, ali se imajo odločiti do je- senske sezone. Odločitev bo odvisna v glavnem, ako ne edino, od tega, ali bo vstrajal dr. Beneš pri svoji volji, da opusti predsedništvo v ka- binetu in se omeji na zunanje mini- strstvo. Smatra le lahko za gotovo, da ako to stori, nastopi izprememba v obeh pri nekaterih resortih. Govori se o socialnem skrbstvu, na- uku in železnih, pa tudi ni izklju- čena možnost, da te resorte zasede- jo strokovnjaki. Vse te reči na danes še niso pojasnjene in niso še zrele.

J. K. S.

Jugoslovnski trgovski vi- soškošci na Poljskem.

Jugoslovnski trgovski visokošol- ci, ki študirajo v Pragi, so začetkom aprila t. l. napravili poučno ekskurzi- jo na Poljsko. Organiziral jo je gospod akademik Sasa Mis, sin pokojnega profesorja ljubljanske obrtne šole.

O tem izletu jugoslovnskih akade- mikov iz slovenske Češke v slovan- sko Poljsko moremo podati tole poro- čilo:

Ze pred letom dni je »Društvo ju- goslovnskih trgovskih visokošolcev« v Pragi namenjavalo prirediti izlet na Poljsko, da spozna in prouči poljske kulturne in gospodarske narobe, a to namerno je moglo izvršiti šele letos. Pri tem mu je šlo na roko poljsko po- slanstvo v Pragi, g. poslanik E. Pilo je odličan Slovan —, poljsko mini- strstvo za vnana dela, zlasti pa Dru- štvo trgovskih visokošolcev v Varš- vi. V Varšvi in Krakovu sta se usta- novila posebna odbora, sestavljena iz zastopnikov dijaštva in magistrata me- st, ki sta pripravljala, kar je bilo po- trebno za naš sprejem in za našo infor- macijo.

Izleta se je udeležilo 22 jugoslo- vnskih visokošolcev iz Prage. Ze sprejem na kolodvoru v Varšvi je di- jakom pokazal, da so prišli v slovan-

preglasna kranjska Micka in se je pre- rada glasno režala in s tem dajala tu- di nekaterim drugim takt za prerop- tav, preslovensko domač ton. Če ab- strahiramo od tega, je bila pa Juvano- va prav brhka Toineeta. Wintrowa je manjšo vlogo soproge namišljenega bolnika igrala dokaj diskretno in se sploh približala slogu, ki ga igra za- hteva. Tudi je prav lepo izgledala. Mi- re Danilova kot hči pastirka je bila lju- bezna, enako Gorjupova kot mlajša razposajenka. Daneš se je v naslovni vlogi potrudil in bil tudi dokaj hvale- vreden, ne da bi bil iz vloge ustvaril ravno kabineto delo. Za to vlogo bi bilo želeli bolj obsežnega, zamaščene- ga dedca z debelim, žalostnim glasom. Železnik, Peček, Plut, Striša, Šubelj so se v svojih skonstruiranih vlogah po možnosti razmahali.

Zelo všeč mi je bil Lipah, ki je z izborno komiko prednašal »naguljene« govore snubečega zdravnikovega sinu; bil je pravi, še dandanes veljavni, de- tudi vsled potreb igre karikirani tip dijaka guleza, bledega, nemoškega štreberja, ki se ni nikdar znal mlade- ga čutili. In zelo mi je ugaljal tudi Ga- berski kot pametnejši brat namišlje- nega bolnika. Od vseh moških je kazal največ one finoče, ki jo hočemo celo od najkomicejših šarž pri Molièru. Go- voril in kretal se je z mirno nobelo, kot fin, razumen francoski človek. Ma- ska mu je pa bila nad vse izborna. Vi- soko šminkani obrvi in allonge lasulja sta mu dajala tako tipično lice tiste do- be, kakor jih vidimo na starih portret- nih bakrorezih. Spominjal me je na- ravnost na sliko nekoga iz one dobe, samo ne vem, katero sliko, ker se si tedanjim možem na slikah zelo podobni. Zdravnik se piše Diaforius; torej se ga izgovarja Diaforius, ne pa Diaforus, kakor pravi gospa Juvanova.

ako prestolico. V dveh dneh, ki so jih prebili v Varšvi, so posetili univerzo, politehniko, magistrat, drž. banko, sta- ri kraljevski dvor, umetniško galeri- jo itd. Na banketu, ki je bil jugosloven- bil prirejen v prvem varšavskem hot- lu, je rektor varšavske visoke trgov- ske šole posebno naglašal zblizevanje jugoslovenskega in poljskega naroda. Po vsem, kar so videli in čuli, je bilo dijakom težko slovo od Varšave.

V prvem poljskem industrijskem mestu, v Lodžu je dijakle kljub pozni ponočni uri pričakovalo zastopstvo poljskih industrijskecev. Druzege dne so si tu, v tem poljskem Manchesteru ogledali različne tvornice zlasti pre- dila. Izdelki poljske industrije iz Lodžu, ki se eksportirajo v Avstrijo, prihajajo pogosto — pod nemško zna- mo — v Jugoslavijo. Na sijajnem ban- ketu, ki so ga jugoslovenom priredili industrijski, so je mnogo naglašala po- treba, da se jugoslovenska in poljska trgovina zveže neposredno. Tudi v Da- brovi, v Socnovicu so dijakle spreje- mali in informirali zastopniki Zveze industrijskecev (velik premogovnik, plavil, železarna, rudnik cinka itd.).

Zelo poučen je bil program v Kra- kovu. Razgledali so si dijaški stari kra- ljevski grad Wawel, umetniško galeri- jo, muzej, stare utrbe, elektrarno in tvornico za avtomobile. V Konernikovi dvorani univerze se je vršil svečan sprejem. Zbrana je bila vsa poljska omladina, profesorji in zastopniki me- sta. Pozdravil je jugoslovene prore- ktor dr. Estreicher z navdušenim govo- rom; nato so naši dijakle v spremstvu poljskih kolegov položili vence s tro- bojnico ob spomenik velikega pesnika in boreca za svobodo Adama Micki- a-viča. Na svečani akademiji, ki se je vršila na univerzi, je poljska visoko- šolska omladina sprejela in jugoslove- nom izročila resolucijo, tičečo se naših

medsebojnih odnosov. Pogostitve, pri- rejene jugoslovenom, so se udeležili podzupan dr. Wielgus, podvojvoda (na- mestnik velikega župana) oblasti, ki so na Poljskem imenuje vojvoda) Ko- walikowski, predsednik Akademije zna- nosti dr. Morawski, rektor montanisti- čne in poljedelske visoke šole in za- stopniki žurnalistike (seveda so bili povabljeni tudi vsi jugoslovenski aka- demiki, ki študirajo v Krakovu). V Krakovu so restavirali stari Wawel in naši dijakle so zložili znesek za opeko z napisom: »Jugoslovenski dijakle 7. IV. 1922.« Iz Krakova so se dijakle odpelja- li še v znani solni rudnik Wielichko.

Po celi poti so jugoslovene spre- miali dijakle trgovske visoke šole v Var- šavi. Potovali so v posebnem vagonu, ki jim je služil do meje poljske. Pov- sod so bili sprejemani z uprav bratsko gostoljubnostjo. Vsi večji časopisi so pisali o izletu jugoslovenskega dijaštva in o potrebi takih vzajemnih ekskur- zij.

»Društvo jugoslovnskih trgovskih visokošolcev« ima sedaj dobre zveze s Poljski in se nadeja, da se bo moglo poljskim kolegom revanširati za preve- liko gostoljubje s katerim so jugoslo- vene sprejemali, ter da jih bo moglo povabiti v Jugoslavijo, kjer bodo vi- deli vsaj, kako se jugoslovenska indu- strija začinja razvijati. Seveda dijakle sami tega ne morejo izvršiti; tu je tre- ba pomoči jugoslovnskih trgovskih in industrijskih krogov. Nadejamo se, da se ti krogi zavedajo važnosti, ki jo ima omladina baš v njihovih strokah, kjer je doslej skoraj nismo imeli. Naši trgovci in industrijski na tudi vedo, ka- ko velika je njih naloga v vzpostavi in utrditvi dobrih odnosov slovenskih narodov med seboj. Pot na Češko je utrta; treba jo je še utirati dalje na Poljsko.

„A bas la guerre!“

Na mednarodnem kongresu am- sterdamskih sindikatov (o katerega razpravi glede obnove Evrope s pro- letarskega stališča smo že poročali) je mogočno donel klic: A bas la guerre! Dol z vojno po vseh deželah širom sveta!

Poročevalec Reina je naglašal, da kako naj se obnovi Evropa, ako se dovoljujejo sredstva za novo uni- čevanje ljudstva. Razoroženje je pr- vo potrebno! Sedanja situacija je strašna. Blazno tekanje za vojaškimi izdatki, ko se je vendar tako sveča- no razglašalo, da je bila naša svetov- na vojna poslednja. Ljudstvo plaču- je dolgove za prošlo vojno in zaid- no naj znova nalaga denar za bodoče klanje! Nad polovico bilance zavze- malo v mnogih deželah vojaški tro- ški. Države se morajo prisiliti, da se zatekajo v svojih spornih vprašanih konferenca in arbitraži. Naš boj velja tudi onemu nacionalističnemu duhu, iz katerega izvirajo bojne orga- nizacije, kakor fašizem, Orgesch itd.

Imenom angleških delavcev je izvajal Will Torn, da oni sedaj, ko so sprejeli sklepe washingtonske kon- ference, to je opustitve nadaljevanja brodovnega dela, ključno ostalemu svetu: Žrtev mora biti splošna! Tre- ba znižati tudi oboroževanje na kon- nem! V to svrhu pa se mora sklicati konferenca, na kateri bodo navzoči tudi oni, ki so danes odsotni, to je Rusi, Japonci, Američani, da se pro- blem razoroževanja premotri v svoji celoti z vseh strani.

Ilg iz Švice se je zavzemal za potrebo, da je delavstvo pripravljeno na mednarodni splošni štrajk, da se prepreči vsaka vojna, ki bi zapretila svetu.

Delegat Williams je kazal na težkoče, ker v slučaju izbruha vojne se ima proletarijat postaviti ne samo proti militaristični sili in vladni reak- ciji, marveč boriti se ima tudi proti ljudskim masam, ki jih vojna propa- ganda premoti. Potem pa se dobe delavski voditelji, ki glasujejo na kongresih za najkrepkejšie resolucije, pozicije pa nimajo volje, da bi jih apciral! Mi smo proti vsem vojam brez izjeme! Čerčin je v Genovi iz- javil, da je Rusija pripravljena raz- orožiti se. Zato vabi vodstvo, da se obrne do ruskih sindikatov, da se uvede potrebna akcija.

Thomas je naglašal, da je pred vsem potrebna propaganda, da se vstvari med delavstvom vest, ki bo sposobna preprečiti vojno, katere bi pomenila uničenje kulture. Toliko bolj je potrebna ta propaganda, kai- ti ako je sedanja generacija trpela in še živi v zlih posledicah vojne, jih pa prihodnja ne bo več poznala.

Češkoslovaški delegat Brodecky se je pečal obširno s težko gospo- darsko krizo v Evropi. Potem pa je rekel, da delavski razred s strahom opazuje, kako se sedanja politika vladajočih činiteljev v vseh državah nagiblje k novim vojam. Koncentri- rati se morajo vse proletarske sile! Proletariat ima na razpolago nastop- na sredstva: energično parlamentar- no delovanje delavskih zastopnikov za izvrševanje sklepov današnjega zborovanja, potem pa vzorčevanje

delavskih mas v smislu človečanske solidarnosti, boi proti šovinizmu in pripravljanje delavskega ljudstva za nastop proti vsaki vojni. A bas la guerre!

Mariborsko pismo.

Maribor, 27. aprila.

Za Maribor je krajni čas, da se od- loči usoda njegove upravne bodočnosti. Baš to doslej neodločeno vprašanje je največ krivo današnjih nevzdržljivih soci- alnih in političnih razmer. Beograd je da- leč, in kadar nam je bliže, je raje bliže Nemcem kot Slovincem. Naši Nemci so z vabili Beogradu blizu stoječih krogov zgodaj znali izbrati srbsko šego: gosto- ljubja, požretnost v rodbini. Vsepihi so očividni. Dočim je namreč na nemško-na- cionalnih zgolj zabavnih prireditvah videti polno uniform, jih pogrešamo celo na takih naših zgolj kulturnih prireditvah, kot je bil n. pr. koncert češkoslovaškega pevsko- ga zbora »Smetane«, ko je bilo v celi dvor- nari komaj 10 naših častnikov, a nobenega srbskega.

Bliže ko Beograd nam je seveda Ljub- liana. A zgoraj omenjeni vzrok ovira tudi Ljubljano storiti več za Maribor kakor se stori. Imeli smo važne politične slučaje, ki je ukrenitev mariborskih oblasti po- trdila tudi Ljubljana, a vožnja enega vpliv- nega Nemca v Beograd s srbskimi pripo- ročili iz Maribora, je prevrnila odločbe obeh slovenskih oblasti na glavo. (N. pr. slučaj dr. Mraulag pivovarna Puntigam.)

Res, neznoše so pri nas razmere. Na stotine slovenskih ljudi, delavcev, državnih uradnikov itd. nima stanovani ali pa stanujejo v brlogih. Nemci pa bivajo skupaj v razkošnih stanovanjih. In ni- hče se ne zmeni za oduševne cene pri od- daji stanovanj, nihče se ne briga, da je ravno to oduševstvo vsaj v Mariboru naj- več požročilo vso ostalo dragino. Kabineti lani še 50 K, letos že 800—1200 K, elektri- čna luč od 6 do 60 K. Ovadite take slučaje, imate sitnosti in nazadnje dolg nos, ker baje za taka oduševstva nimamo zaka- nov in kjer ni zakonov ni sodnika.

Naravnost v sramoto pa so postale razmere v prehrani sploh. Maribor, sloveč kot najsolidnejše mesto v Jugoslaviji, danes slovi kot razmeroma najdražje, naj- slabše mesto tudi glede prehrane. Tu so naravnost odgovarjale vse vezi tudi lokal- nih oblasti. Odkar je dr. Pfeifer odšel iz mestnega magistrata, je prejenjala vsaka kontrolna funkcija tržnega nadzorstva, policija sama se je izkazala kot še ne pri- pravljena. Med oblastmi: tržno nadzorstvo, policija, mestna občina, mestni fizik- kat, obrtna oblast itd. v katerih skupni de- lokrog spada kontrola javnih lokalov glede kvalitete življenjskih potrebščin in cen, ni nobenega kontakta, preje nasprotno. V še neurčenih razmerah ob prevratu je vse to še bolj gladko, danes ne gre več. Danes čaka- jo samo na ovadbe. Pri okrajnem sodišču so slučaji, ki se vlečejo že mescece, tudi leto, brez razsodbe. Ljubljancem ste se zgražali nad slučajem Ane Brenčičeve na Sv. Florijani ulici. Mi pa smo rekli: Sre- čni Ljubljanci, vam je vaše tržno nad- zorstvo spravilo vsaj en slučaj na dan, pri nas ni niti ene oblasti, ki bi samo šla pogledat, kakšne svinjarje uživa ubogo ljudstvo za drag denar. Kot rečeno, pri nas le čakajo, da si kdo umiši zdravje in tak slučaj ovadi, da ima potov in si na- kopije sovražnost prizadežeta grešnika.

Tudi drugod je draginja in tudi sicer ni vse v redu. Toda premalo se uvažuje, da je Maribor kot območno mesto prena- polnjeno z elementi, ki komaj čakajo, da se izpolnijo vroče želje irendne. Maribor je prenapolnjen delavskih slojev, če ne najsilabše plačanih. Za sanacijo teh raz- mer se ne briga tudi nobena stranka, kre- čnemu vsaka zase.

To v obrisih le zrcalo glede social- nih razmer. O političnih spregovorih ob drugi priliki. Za sanacijo teh razmer je treba krepke roke, železne metle, uvidev- nega moža. Kje nam ima tak mož svoj se- dež ali v Ljubljani ali v Mariboru, to nam je vseeno — Maribor mora dobiti svojega moža! In to čimprej, sicer zna biti pre- poznno.

Glasovi s severne meje.

O velikonočnih praznikih sem po dol- gem času zopet obiskal dravsko dolino. Le- s težavo smo jo rešili za našo državo s taktično spretnostjo, ki jo je pokazalo ob- mejno poveljstvo ob prevratu v Mariboru in po hudih diplomatskih bojih. Ljubim to ozko romantično dolinico, s katero so spo- lena najlepša leta moje mladosti. Zivo mi je v spominu, ko je pred dobrim desetlet- jem majhna četa slovenskega dijaštva vzorno delovala in probujala narod v teh lepih, a za Slovenstvo po večini že izgub- lenih krajih. Ljudstvo, v jedru sicer zdravo in za vsako duševno oporo pristopno, je bilo takrat še preveč gospodarsko za- sužnjeno, vsled tega odvisno od nemške- ga vladajočega meščanstva. Zlasti v ma- renberškem okraju so bile skoraj vse ob- čine v nemških rokah, rastle so nemške šole kakor gobe po dežju in slovenska be- seda je bila povsod zasovražena. Nemški kapitalizem je dikiral politično siner pre- bivalstva in smoteno zatiral ljubezen do slovenske grude. Vsled podvignosti nem- škatarskih veljakov je bilo ogroženo živ- ljenje vsakogar, ki si je upal med narod, da ga svari in varuje pred nemško nevar- nostjo. Z intenzivnim požitvalnim delom, kakor s prirejanjem veselic, s predavanji in ustanavljanjem ljudskih knjižnic se ni posrečilo samo zateti nemško ofenzivo, občina za občino je spregledala in se vra- čala v naročje slovenske matere. Tik pred vojno je bilo na tem, da pride okrajni za- stop v slovenske roke. Svetovna vojna je podrla zadnje stebre nemške prepotence. V urade smo dobili svoje ljudi, šulvercin- ska šola je čez noč izginila, vse kar je bilo prel smrtno zasovraženo, je prišlo naen- krat do veljave. Pomladanska sapa je vela preko marenberških poljan. Naše uradni- štvo in učiteljstvo se je po večini zaveda- lo svoje velike naloge, ki ga je čakala v teh krajih. Imelo je smisel in zanimanje za nacionalno in kulturno delo, ki ga je po- vsod potreba in toliko meri, da se izbršio očividni sledovi naše žalostne preteklosti in se vzbudi v narodu, ki je bil vajen le biča, ponos in notranja samozavest. V Ma- renbergu in na Muti se je ustanovil Sokol, vršila so se predavanja, ustanovljala na- rodna društva, vršili so se izleti, pridno se je tekmovalo tudi na kulturnem polju. Zal, da preobladuje našo inteligenco, zlasti po deželi, preveč samoljublja in pretranege egoizma, ki izbruhnuta na dan brez vsake obzirnosti v škodo nacionalni stvari in v zasmej pri naših nasprotnikih. Ljudje kaj radi v slepi strasti in v tekmi za prven- stvo opljuvajo svoje ideale, samo da bi prišli navzgor. Kolektalnost ne poznajo. družijo se v dosego svojih sebičnih ciljev z največjim političnim nasprotikom. Nega- tivno delo najde, žal, povsod dovolj pri- stavev. Danes še majhna slovenska dru- štva v Marenbergu, obstoječa po večini iz učiteljstva in uradništva, se pobija med seboj ter pozablja, da pričakuje narod in država od svojih obmejnih pionirjev naj- več pozitivnega udeleževanja. Ogabno je naravnost, da se malenkostni društveni prepri vlačijo celo pred sodišče. Državna oblast, poseži tu energično vmes! Ljudje, ki delajo razdor in sejejo prepire, ne spa- dajo v obmeine kraje, ker rušijo avtorite- to države in izpodkopavajo zaupanje pre- bivalstva do njenih predstaviteljev. Naj se tudi ne dela težkoč pri nacionalnem in kul- turnem delu onim, ki imajo najboljšo vo- llo in dovolj idealov v sebi, da kljub ovi- ram, ki se jim stavljajo naravnost iz naga- jivosti, ne omagaio. Politična oblast naj bi se zanimala za te gnile razmere, če so ji pa znane, ne trpela dalje, da se na razva- linah narodne probuje vzdiguje prepoten- ca in samozavest naših nalnevarnejših na- rodnih nasprotnikov. Obmejni kraji ne pre- našajo nobenih eksperimentov. Prenehati mora že enkrat mentaliteta, da so to ka- zenske postojanke, kamor se lahko pošlje najslabšega in politično nezanesljivega uradnika in učitelja. Višji šolski svet naj bi posvečal meji, zlasti pa marenberškemu okraju, posebno pozornost. Sem spada na- ša najboljša inteligenca, a to je treba mo- ralno in gmotno podpreti.

Maribor, 27. aprila.

Objava uredbe o pokraj-inski upravnih razdelitvi dr-žave.

Ukaz signirali ministri, vršeči kra- ljevsko oblast, kralji ga ni podpisal! — Beograd, 29. aprila. (Izvirno.) Preko Presbiraia je včeraj kraljev- ska vlada objavila važno vest o uka- zu glede pokrajinske upravne raz- delitve države. Objava velja: Ni. Vel. kralj Aleksander I. je na povratku iz Bukarešte nadaljeval pot v Pariz. Ni. Vel. potuje inkognito v spremstvu princa Pavla do Zagre- ba in ministra dvora Jankoviča. Kralj ostane v Parizu nekaj dni. V imenu vlade je odšel v Subotico mi- nister pravde dr. Laza Marković, da poroča vladarju o tekočih zadevah zunanje in notranje politike, kakor tudi o odredbah, ki so že sprejete. Ob tej priliki je g. minister obvestil Ni. Vel. kralja o uredbi glede razde- litve države na oblasti, katero razde- litve je ministrski svet uredbenim potom sprejel in podpisal dne 26. aprila t. l., vršeč kraljevsko oblast

po členu 59. ustave v smislu člena 135. iste ustave.

— Beograd, 29. aprila. (Izvirno.) Do včeraj so vsi listi poročali, da je kralj sam podpisal ukaz o pokrajini- ski administrativni razdelitvi drža- ve. Včerašnje »Službene Novine« objavljajo zadevno uredbo brez kra- ljevega podpisa. Podpisal je samo ministrski svet, ki vrši za časa kra- ljeve odsotnosti v smislu ustave kra- ljevsko oblast. Kralji uredbe ni pod- pisal.

Pravica mir in zaupanje.

V Genovi, 27. aprila.

Lloyd George je imel sinoči pred angleškimi in ameriški novinarji go- vor, iz katerega je vredno posneti na- stopno:

Po mojem mnenju je sedanja kon- ferenca najvažnejša, kar jih je Evro- pa kdaj videla. Po končani vojni smo upali vsi, da neha vladanje surove sile in da se reševanje malih in velikih vprašanj ne prepušči več sili. Ureñi- čenje tega upa je odvisno v glavnem od direktiv, ki jih da Evropi genovska konferenca. Glavna težkoča je ta: V Evropi je preveč nerošenih vprašanj in med temi ni niti eno, ki bi ne vsebovalo motiva za evropski spopad. Zbrali smo se tu, da vidimo, ali je mo- goče dobiti rešitev, sprejemljivo za do- bri čuti in vest evropskih narodov. Mnogo jih je, ki so že obupali, ker se ni našla rešitev tekom 15 dni. Ali za to treba mnogo časa. Tudi washingtonska konferenca je trajala mnogo dalje ne- go se je prvotno mislilo in uspeh, ki ga je dosegla, je vreden časa, ki je po- tekkel z zborovanjem delegatov. Ni tre- ba, da ostanemo mi tu tri mesece, pa tudi v enem mesecu ni mogoče prema- gati zapletenih težav. S potrpežljivostjo se držim zaupanja, da prispemo do re- šitve, ki zadovolji Evropo. Vsi proble- mi se rešijo, toda zelo se obsežni. Na primer, skoro vse meje vzhodne Evro- pe niso točno določene. Od Baltijskega do Črnega morja ni mejne črte, ki bi ne bila predmet razpravam in vsaka ta- ka črta vsebuje nevarnosti za konflik- te. Nadalje se nahajata Rusija in Nem- čija v stanju antagonizma proti ostali Evropi. Odkrito izjavljam: Kdor misli, da ukroti s katerimi sredstvi dva veli- ka naroda, ki tvorita dve tretjini kon- tinenta, je slep. To je blaznost. Prvi moramo do sporazuma, ki obsežne tri- tav naroda. Evropski narodi morajo živeti med seboj v dobrem soglasju. Rusko - nemška pogodba je presentila marsil- kega. Jaz sem bopozarjal, da je tak do- godek neizbežljiv, ako se ne pride do dobrega dogovora med vsemi. Posledje v obziru realnosti: Sestrnada Rusija, nahujskana po obupani Nemčiji! Koli- ko časa poteče pred novim opustoše- njem Evrope, ako se nadaljuje politi- ka drugih evropskih skupin? Mi se na- hajamo v vladajoči skupini, ali vse bi padlo na tla, ako bi naša zmaga dege- nerirala v zatiranje, ako bi jo omadeže- vala krivica, ako bi zlorabljali triumf, ki nam ga je dal Bog, in sledilo bi ne- izogibno maščevanje, kakor je sledilo za čim, s katerim je bila Nemčija raz- žalila moralni čut sveta.

Pravični moramo biti, kajti sicer se povrne Evropa v klavnico. Strašijo me nevihte, ki se vidijo na horizontu, ka- tere se vedno bolj zatemnjujejo. Morda ne izbruhnejo, toda to se zredi gotovo, ako se na kak način atmosfera ne izči- stili.

Zelim, da bi nam dala Genova pra- vo mirovno pogodbo. Brez te bo genov- sko delo zaman. Zelim, da bi bila navzoča tudi Amerika, zlasti še, ker so tam misli, da smo mi Angleži tu zbog kakih egoističnih namenov. To ni res. Zelim navzočnost Amerike, ker ima specialno pozicijo in avtoriteto. Ame- rika bi mogla intervenirati sveža, svo- bodna, neodvisna, ne obvezana na ni- kake spletke, pomagala bi s svojo avto- riteto, ki jej izvira iz njene svetovne pozicije. In njen glas bi bil gotovo glas miru, končljivosti in dobrega sveta. Prosil je končno novinarje, naj pomaga- jo z dobrim delom v tisku.

R o t h e n a u je na to v pogovori- z novinarji naglašal, da treba Lloyd Georgeve besede o pravici, miru in za- panju z velikimi črkami in konferenčni dvorani vklesati, da bi služile v navo- dilo vsem narodom.

Naša kraljevina.

—k Telegrafna zveza med našo državo in Albanijo. S Cetinja poročajo, da bo v kratkem izpeljana telegrafna zveza med Skadrom in Barom.

—k Škrlatinka v Vojvodini. Kakor poročajo iz Beograda, se v Vojvodini silno širi škrlatinka.

—k Velika poplava. V podrimskem srozu se je razlila Reka Drim in popla- vila vse okolice. Škoda znaša približno 250.000 Din. Iz Prizrena je poslano vo- jaštvo na pomoč poplavljenecem.

—k Lep vzgled. Beogradske nata- karsko društvo je izročilo županu 12.000 kron za gladno dečo v Rusiji. Temu vzgledu bodo gotovo sledila tudi ostala društva v naši državi.

—k Tajna redukcija uradništva. Beogradske listi poročajo o tajni reduk- ciji uradništva v ministrstvu za soci- jalno politiko. Reduciranih je bilo že 180 uradnikov, med temi načelnik splo- snega oddelka dr. Čuvaj in nadzornik Marko Kretić.

—k Muftija v Zagrebu. Za muftija van dosedanjim imam g. Ismetefendija van dosedanjim imam g. Ismetefendija Muftić.

Gospodarstvo.

Tretji vseslovenski trgovski shod se vrši, kakor smo že poročali, danes v Celju. Na dnevnem redu stoji pač najvažnejše točke trgovskega programa. Kajti gotovo problem sanacije valute ni prav nič manj aktualen nego so prometna vprašanja v naši državi. In tudi organizacija trgovskih zvez, tretja točka v tem stanovskem programu, je eden izmed najnujnejših problemov, ki dandanes trpe in naravnost zdihujejo vsled neverjetne, če ne malomarnosti, pa gotovo neoktrnosti in ne razsodnosti odločilnih faktorjev v naši državi. Naša iskrena želja je, da se vsa ta važna gospodarska vprašanja na tem trgovskem — rekli bi — taboru razpravljajo in premotijo v vsu potrebnem temeljitostjo, nepristranostjo in s pravo in pravilno razsodnostjo. In nič manj iskreno in blagohotno je naše prepričanje, da marljivo, pošteno in podjotno naše trgovstvo nikdar in zlasti ne v današnjih težkih in težavnih časih ne pozabi in ne prezre dvojne svoje kakovosti, ki so bile do sedaj in ki naj bodo tudi v bodoče zvezde vodnice njihovega stremeljenju in delovanju. In to je ljubezen do naše zlate domovine in mlade države, ki ne sme oslabeti ali celo ugasniti nikdar in nikomur izmed nas pravih Slovencev. Poleg te vzvišene ljubezni pa naj raste in se ukrepi med nami čim preje in čim boljše tudi medsebojna ljubezen, prepotrebna harmonija med posameznimi stanoviti in razredi naših jugoslovenskih državljanov! In tudi naj velja in naj stoji v svojo veljavo tisti lepi Levstikov izrek, ki ga vsi poznamo in ki nam veli in pravi: »Skrbi za se, ljubi brata in sodnik naj bo srečen.« To smo hoteli danes poudariti in s tem glasilo želimo najlepših, najobsežnejših uspehov tretjemu vseslovenskemu trgovskemu shodu.

Skoki naše valute.

Začetkom tega tedna je naša valuta kar na mah začela rapidno rasti in so na našem deviznem trgu začele tuje devize in valute sorazmerno padati. V nekaj dneh je ta padec znašal povprečno okoli 30%. Tako je padla lira od 17 na 12, franc. frank od 28 na 22, čk od okoli 6.20 na 4.65, švicarski frank od 63 na 44 itd. Ali te valutarne glorio je bilo ter je moralo biti kmalu konec. Že tretji dan tega za nas vselega in splošnega padanja tujih deviz in valut jih ni bilo več dobiti na deviznem trgu ne po notiranih in ne po drugih cenah vobče. In četrti in peti dan je nastopil po tem naglem in vidnem padanju tujih deviz in valut istotako nagel, isto brzni borzov dvig! In danes smo tako rekli zopet tam, kjer smo bili prej. Da je moralo do tega priti, je pač mogel predvideti vsak, ki ima le količjak v pogledu v naše denarstvo in le količjak majhnega pojma o valutnem vprašanju. Valuta ene države se ne da zboljšati z umetnimi sredstvi. Kajti umetna sredstva morejo, kakor se je to zgodilo v našem slučaju, dvigniti valuto le za kratek čas. Potem pa mora slediti reakcija, v nasprotni smeri, kakor pri nihalu, ki ga je zagnal enkratni sunk in ki se zopet stabilizira in umiri na prvotni mirni točki, ker ga ne žene stalna sila. — V čem pa je obstojalo umetno sredstvo, ki je začelo pogoltno navzgor našo valuto? Kakor se je dognalo, so nekatere banke, med njimi v prvi vrsti »Francoske« vrgli na trg neko množico tujih deviz in valut, kar je povzročilo padanje istih. Preplašeni posestniki takih deviz in valut so sledili temu vzgledu ter s tem še bolj pometili tečaj svojih valut. A tega materialja ni bilo toliko, da bi se bil mogel vzdržati ta hipni učinek več kakor nekaj dni. Sledila je neizprosna reakcija na celi ravni. In prvi nič ni izklopljeno, da so čisto oni krogi, ki so povzročili baisso, pokupili devize in valute, prodane od nervoznih in prestrašenih lastnikov — spekulativov itd. po še nižjih cenah, nego so bile njihove borzne ali oficijelne cene. Pri tej tik-tak kupčiji so napravili lep in debel dobiček, ki se hode še dobro zrediti. Sedaj namreč združuje nabrane devize in valute ter naganjajo tako njihove cene zopet navzgor. Tako početje ne pomeni drugega nego frivolno igro z narodnim premoženjem in z narodnimi koristmi. Treba ga je javno in skrajno obsojati. Oni naši trgovci — uvozniki — ki so se dali zapeljati po padcu tujih valut ter pričakovali še nadaljnje njih padanje stali in obstali so na mah pred splošnim dvigom, da valut in deviz ni bilo nikjer več poduhati ne dobiti. In — ko je bilo že prekasno, začeli so jih brzoma in hitro kupovati. Na ta način pa so le nivojsali porast in dvig tujih tečajev. Na padanje teh tečajev je menda tudi nekoliko vplival glas, da je naša država zaključila v Ameriki 100 milijon-sko dolarsko posojilo. Ta novost in ta glas pa še do danes ni avtentično potrjen.

Vendar enkrat si moramo že zabiti v naše glave, da se z umetnimi sredstvi valuta ne da popravi stalno. Moramo pa tudi priti do skrajno potrebnega prepričanja, da tudi zun. posojilo ne more imeti trajnega učinka v tej smeri, ako se paralelno ne izravnava trgovska oziroma plačilna bilanca, ako se ne spravi v ravnotežje državni proračun. In tudi notranje in zunanje politične razmere se morajo ponovno urediti in urediti. V pomlad 1. 1920. in 1921. smo imeli slično prikazen, kakor te dni. In kako je stala naša valuta na jesen in zimo? Isti vzrok, iste posledice! Zgodovina se sedaj s stabilizacijo naše valute ter delamo vztrajno na tem in na to, da se odstranijo zapreke, ki slabijo in tlačijo našo valuto.

V prvi vrsti pa se mora naš narod, vse občinstvo brez razlike odredi lahkomi-selni zapravljivosti in naučiti se varčevati ter vstrajno delati. Le to edino in pošteno sredstvo more pomagati naši valuti do trajnega zboljšanja in vstajenja. Vse drugo je — igra!

— g Ljubljanski trg. Trg je preko potrebe založen z blagom. Cena govejega mesa prve vrste 60 do 68 K/kg; kvaliteta cenejšega govejega mesa je zadnje čase tako slaba, da prodaja takega blaga trgu ni več koristna in na trg slabo vpliva. Telo- le meso 58 do 60 K, svinjsko meso 78 K, koštrun 36 K, jagnje 56 K, kozliček 56 K, slanina 94 do 96 K, mast v detaljni prodaji 96 do 100 K/kg. Tržaska glavna solata 50 do 60 K/kg, berivka 60 K, tržaska grah v stročju 44 K, lučen grah 140 K, čebula 24 K, česen 24 K, špinaca 36 K, špargelini 120 do 160 K, krompir 6 K/kg. Cene žitnim izdelkom bazirajo na ceni 26 K za moko št. 0 v detaljni prodaji. Špecerjsko blago: kava Portoriko 170 do 180 K, Santos 120 do 124 K, Rio 112 do 116 K, sladkor v kockah 68 K, kristalni sladkor 62 K, riž najfiniši 42 do 46 K, navadni riž 32 do 36 K, namizno olje 100 K/liter, jedilno olje 92 K/liter, testenine 36 do 44 K/kg, petrolej 24 K/liter, navadni kis 5.20 K, vinskega ki s12 do 14 K/liter.

— V trgovini z žitom vlada popolna stagnacija. Cene so nekoliko odnehale. Vojvodinski mlini ponujajo moko 0 po K 22.50, za kruho po K 21.50, krušno po K 20 z vrečami vred brutto za netto oddajna postala. Nadalje notira pšenica K 17, koruza K 12.20. Ugodno vreme bi bilo za razvoj setve neobhodno potrebno.

— g Slovence med prvimi avtomobilskimi strokovnjaki v Ameriki. Naš rojak Alojzij Vremsak velja za jednega prvih strokovnjakov za avtomobile v Združenih državah. Dobro je znan zlasti v Pittsburghu, Clevelandu in po srednjem zapadu. O tovarni »Adria Motor Car Comp.«, kateri je on predsednik, se vsi listi zelo pohvalno izražajo. In povdarjajo sposobnosti gosp. Vremsake. Avtomobili, ki se izdelujejo v omenjeni tovarni, so opremljeni z najnovejšimi in zgradbami g. Vremsake, na katerega smo Slovenci lahko ponosni.

— g Waffenrad 1921/22. Za prvovrstno precizijsko tovarno znana tvornica orožja v Steyru v Avstriji prihaja letos z novimi zboljšanimi modeli »Waffenrad«, ki se odlikuje z vsemi praktičnimi izboljšavami: lahkim, nizkim, kratkim okvirom. Snemljiva kolesa s patentiranim izločilnikom zadnjega kolesa. Snemljivo krmilo zaradi prihranitve prostora in varnosti proti tatvini. Izborna s klobučevno proti prahu in vodi zagoščena stopalna ležišča s koncentričnim krožnim tekom. Zvončica, va ročica povsod in lahko izmenljiva. Lično »1/2« no verigovno kolo z vjedkano lastninsko znamko tvornice orožja »Steyr«. Ta kolesa se odlikujejo s stanovitnostjo, majhno težo in posebno lahkim tekom in uživajo splošno odobranje v kolesarskih sportnih krogih. Ceno se dobivajo pri zastopnikih iv. Jax & sin, Ljubljana, Gospodstva cesta 2.

— g Kontrola zlata in srebra. Iz Beograda poročajo, da je minister za trgovino izdal naredbo o obnovitvi dela dosedanjih oblasti za kontrolo kovin v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani in Sarajevu. Nove kontrolne oblasti se ustanovijo v Splitu, Subotici, Skoplju, Prizrenu, Celju, Banjaluki, Mostaru in Kotoru. Vsi zlati in srebrni predmeti bodo mogli biti pregledani in žigosani od teh oblasti.

— g Industriji smejo kupovati devize. Na podlagi zadnjega sklepa finančnega ministrstva bodo pri Narodni banki in njenih podružnicah izdajali industrijcem pogolna dovoljenja za nakup deviz v svrhu nabave surovin, polsurovin, strojev in strojnih delov ter drugi industrijski potrebščini.

— g Živina po 50 K/kg žive teže. Še do lanske jeseni so bili tudi štajerski živinorejci nekam ponosni, če so napram Zagrebu zahtevali za svojo živino v krščinski ceni. A novi zakon o pohišanju draginje je tudi nje okužil. Tekom dveh mesecev so cene poskočile od 20 na 35 K. Na zadnjem sejmu dne 25. v Mariboru pa so zahtevali za slabo rejeno živino že po 50 K za kg žive teže. Zahtevali so, a dobili jih niso, ker končno svaka sila do vremena. Vseled slabega vremena že itak slabo obiskani semenji je ob takih odruških cenah še bolj trpel. Od 206 pigarnih glav (7 bikov, 58 volov, 133 krav, 7 telet, 1 konj) se je prodalo komaj 70 in še to večinoma za plame. Tujih izvoznikov ni bilo, ker je radi kužne (govej) bolezni v okolici Maribora (Krčevina-Leiterberg, Gradiška, Ranec) preno- vedano vsako nakladanje živine na mariborskih kolodvorih. Domači mesarji se omejujejo z zakolom, ker je občinstvo začelo boikotirati mesnice radi pretiranih cen. V dobri zelenjave se marsikatera družina raje prehranjuje brez mesa. Pod takimi vplivi so preoderuške cene morale same nasti in sicer se je prodajalo: debele vole po 30—35 K, pol. debele 28—30 K, plemenske vole 28—33 K, bika za klanje 22—28 K, klavne krave 22—30 K, plemenske klave 16—22 K, krave za klobasenje 14—18 K, molzne in breje krave 18—24 K, mla. da živina 21—32 K.

— g Davek na zabave v Pragi. »České Slovo« poroča, da je znašal davek na zabave v Pragi v minulem letu 10.504.457 K. Od te vsote je dobila mestna občina 6.814.940 K, ostalo pa dobi podporni fond za bolnike v Pragi. V prvih treh mesecih 1922 je znašal davek 3.551.052 K. Naiveč davek so morali plačati kinematografi in sicer 40% kabareti 7%, koncerti 4%, plesne zabave 6%, snorne prireditve 3 in pol in druge prireditve 15%.

Politične vesti.

— g Muslimanska politika. Iz Beograda poročajo, da sta dospela tja voditelja muslimanske desnice Salih Valić in Kulenović, ki sta se dolgo posvetovala z dr. Spahom. Sicer pa je položaj v muslimanskem klubu še nerazjasnjen. Poslanci desnice imajo pogoste konference z zastopniki drugih strank. Muslimanska ministra pa se posveto- jeta z vlado. Zdi se, da muslimanska desnica še nima definitivne orijentacije in da šele išče pota za svojo bodočo politiko. Kakšna bo ta politika, se bo videlo najbrž šele po rešitvi demisije muslimanskih ministrov. Istočasno pa pričakuje vlada tozadevnih sklepov desnice, zato odlašajo z rešitvijo vprašanja demisije.

— Naša zunanja politika in parlamentarni klubi. Iz Beograda poročajo, da vlada v vseh parlamentarnih klubih veliko nezadovoljstvo z delovanjem zunanjega ministra dr. Momčila Ninčevića. Nezadovoljna skupina v radikalnem klubu bo zahtevala takoj po povratku iz Genove njegovo ostavko. V političnih krogih pa se trdi, da se pripravljajo in- terpelacija, ki bo gotovo povzročila Ninčević padec, ako ne bo podal preje ostavke v radikalnem klubu.

— Naša vlada iztazuje usluge Italijanom. Italijansko poslanstvo v Beogradu je prosilo naše zunanje minist- rstvo za posredovanje pri notranjem ministru, da se ukine naredba o od- pustu italijanskih trgovskih agentov v zasebni službi v Dalmaciji. Zunanje ministristvo je ugodilo italijanski prošnji in posredovalo pri notranjem ministru, ki je takoj (26. t. m.) brz- javo unkinilo tozadevno naredbo.

— Jugoslavija in Poljska. Poljski poslanik v Rimu je izjavil novinarjem, da sodelovanje Poljske z malo antanto še ne pomeni vstopa Poljske v malo antanto, ampak samo željo po sodelo- vanju na gospodarskem polju. Poljska je v zvezi z Rumunijo, s Češkoslova- ško je v tesnih političnih odnosih, ki se lahko razvijejo v alianso, edino z Jugoslavijo ni v najboljših politič- nih odnosih, toda obstoji upanje, da se obe državi zblizata. Baltske države bi v slučaju vojne z Nemčijo ostale nevtral- ne.

— Za avtonomijo in proti avtono- miji. Italijanska republikanska stran- ka je imela v Trstu shod, ki je trajal več dni. Nas zanima pred vsem, kako se je izrekla glede vprašanja o avto- nomiji. Sprejeta resolucija naglašajo, da je imel sedaj italijanski centralizem za posledico počasno uničevanje ljud- ske volje, zapravljane narodnega bo- gastva, oslabeitev proizvodnih sil in po- ostritev socialnega nasprotstva. Re- publikanska stranka nameni radi tega po temeljiti preudabi države, tako da bi imele posamezne države svojo lastno politično oblast in različne za- kone, kakor so različne razmere in po- trebe dežel. Pričakovalo se je, da se shod na poseben način zavzame še za avtonomijo v novih krajinah, toda to- stvarno niso republikanci zavzeli nika- kega načelnega stališča. Istočasno se je vršil v Bologni shod italijanske na- cionalistične stranke. Ta stranka pa je sklenila resolucijo, v kateri zahteva, da se mora novim pokrajinam vzeti avtonomija. Razprave na zborovanju nacionalistov so pokazale, da stojijo ti italijanski strankarji na čisto ireden- dističnem stališču in da računajo že se- daj z bodočo vojno. Priporočala se je v bombastičnih frazah tezna sloga z Italijani, ki so »ločeni od domovine«. Republikanci so se na svojem shodu glede Reke izrekli tudi povsem ireden- distično, naglašajoč, da je za sedaj še nemogoče misliti na takojšnjo aneksijo Reke k Italiji. Za Trst so zahtevali svobodno luko.

— Češki narodni socialisti proti Hlinki. »České Slovo« piše, da ima Hlinka s svojo akcijo v Genovi še manj izgleda na uspeh nego ga je imel s svo- ječasno ekstraturo v Parizu. Notranje- politični spori izgubijo važnost v kom- binaciji realne mednarodne politike. Ko so slovaški klerikalci prvkrat peljali v inozemstvo so imeli relativ- no lahek povratek. Takrat so bili v intimni zvezi s češkimi klerikalci in monsignor Šramek jim je olajšal kesa- nje. Toda sedaj ni nobenega upanja na pomoč s te strani. Ako že obstoji slo- vaško vprašanje, je to le vprašanje uprave. Nespretni madžaronski posku- si, da bi vstvarili v resnici »slovaško vprašanje«, ne smejo motiti ne dušno in ne v inozemstvu. — Tako piše službeno glasilo čeških narodnih socialistov proti madžarofilskemu separatizmu in avtonomizmu Hlinki, ki ga naši kleri- kalci tako proslavljajo kot boritelja za slovaške pravice. Naši narodni socia- listi, ki jim je dal senator Klofač ta- ko elegantno lekcijo s svojim govorom v ljubljanskem Mesnem domu, pa se se- veda bratijo s klerikalci, ki so pri nas to, kar so v češkoslovaški republiki Hlinkini pristaji. Prav je imel oni ardniki, ki je po Klofačevem govoru izjavil: naši narodni socialisti imajo samo ime od Čehov!

— Ameriško-nemški odnosi. V Berlinu izhaja kot tednik »The Berlin Herald«, ki zagovarja potrebo dobrih politično-gospodarskih odnosov med Nemčijo in Zedinjenimi državami.

— Francoska »rumena knjižica« o predvojni politiki na Balkanu. Francosko zunanje ministristvo je iz- dalo »rumeno knjižico« o balkanskih dogodkih od leta 1912. do premirja v Čatardži. Iz priobčenih dokumen- tov je razvidno, da je Francija žele- la nprenečiti vojno ter mislila, da se je bo izognila tudi Turčija s prizna-

njem reform, ki so jih zahtevali bal- kanski narodi. Avstro - Ogrska in Nemčija sta dosegli, da turška vlada ni priznala zahtev, naka je bila voj- na neizogibna. Avstro - Ogrska in Nemčija sta bili prepričani, da bo zmagala Turčija. Ko so se pa dogo- di razvili v škodo Turčije, sta Av- stro - Ogrska in Nemčija hoteli, da se sklene mir njima v prilog, pred- vsem pa sta prepričali Srbiji dohod k Jadranskemu morju. Tudi sta za- htevali, da se ne smejo udeležiti mi- rovne konference male države, to- da Francija je izjavila, da je mirov- na konferenca mogoča le s sodelo- vanjem malih balkanskih držav in Rumunije.

— Madžarska politika. Iz Bu- dimpešte poročajo, da je vlada skle- nila z legitimisti sporazumno pogo- do, na podlagi katere priznava legi- timisti Horthyjevo regentstvo, vlada pa priznava Otonu Habsbur- škemu pravico do prestola. Proti Andrassyju in njegovim tovarišem se ustavi sodno postopanje.

— Memorandum južnih Tirolcev. Južnotirolska nemška zveza je po- slala italijanskemu min. predsedniku Facti kot predsedniku genovske konference memorandum, v kate- rem zahteva nujno izboljšanje gos- podarskega stanja na Južnem Tirolskem. Memorandum je povzročil v italijanskih krogih genovske kon- ference veliko vznemirjenje in ne- zadovoljnost. Italijani imajo torej priložnost, da pokažejo v Genovi memorandum nezadovoljnih nem- ških državljanov v Italiji. Ne pa me- morandum demagoške Radica in njegovih ultrahrvatskih tovarišev v Jugoslaviji.

— Ameriški vojni mini-ter poslan v Evropo. Predsednik Harding je po- slal ameriškega vojnega ministra Wil- sona v Evropo, da kot specialni komi- sar preišče nemške in francoske pito- zbe proti ameriškim četam ob Renu in proti etapnim formacijam na Franco- skem na lico mesta. Preiskati ima tudi odškodninske zahteve, izvirajoče iz navzočnosti ameriških čet v Evropi, ka- kor tudi spore glede neizpolnitve do- bavnih dogovorov.

— Meščanska vojska na Kitajskem. V London so došla poročila, da se je bat v kratkem spopada med armadami maršala Chang-Liu-a in generala Wu- Fu-a. Maršal je generalni guverner Mandžurije in je centralni vladi v Pe- kingu napravil že mnogo neprilik. Spravil bi pekingsko vlado rad popol- noma pod svoj vpliv. Njegov nasprotnik je guverner v Huag-Kau-u general Wu- Fu, ki ima mnogo pristašev v Srednji Kitajski. Ta je nastopil s svojimi četa- mi in pričel marširati proti Pekingu. da prisloči vladi republike na pomoč. Maršal pa tudi koraka proti Pekingu. Vseled tega je pričakovati skorajšnjih spopadov v bližini glavnega mesta. Če- prav se nemiri in boji oblastnikov na Kitajskem stalno ponavljajo, so pa ven- dar sedanjí dogodki večjega interesa vsled tega, ker vse kaže, da delujejo ta politični vplivi iz inozemstva, tako zlasti nasprotstva med Ameriko na eni in Angleško ter Ameriko na drugi stra- ni.

— Čiščenje o umoru ruskega carja. Pariška »Chicago Tribune« priobčuje razgovor svojega urednika s čiščenom glede umora ruske carske družine. Či- šerin je izjavil, da mu usoda carjevih hčer ni znana. Car pa je bil umorjen na povelje krajevnega sovjeta, ki je odkril zaroto, po kateri naj bi bila carska družina izročena češkoslovaškim legionarjem.

— Jezikovno vprašanje v češkoslo- vaški vojski. »Lidove noviny« poroča- jo, da je minister za narodno obrambo izdal naredbo, na podlagi katere se more moštvo odzvati v materinskem je- ziku. Ta naredba velja za aktivne vo- jake in tudi za rezerviste.

— Francosko hujskanje na vojno. »Liberte« piše, da je akcija proti Nem- čiji mogoča brez posebnih žrtv, ako se prične takoj. Nemčija je z vojaškega in političnega stališča še brez moči. Ako pa bi Francija zavlačevala akcijo, kaj se bo zgodilo tedaj, ko se bo morala v slabih finančnih razmerah končno le odločiti, da gre v Nemčijo po svoje re- paracije?

— Slovaki proti Hlinki. Iz Brati- slave poročajo, da so vodstva slovaško narodne in kmetske stranke, slovaške stranke malih kmetov, socialno-demo- kratske in socialistične stranke za Slovaško noslala ministrskemu predse- dniku dr. Benešu v Genovo nastopno iz- javo: Kakor poročajo listi, namerava poslati slovaška ljudska stranka v Ge- novo deputacijo, ki naj bi pri inozem- skih činiteljih posredovala o notranjih vprašanjih naše državne politike. Vod- stva podpisanih češkoslovaških politič- nih strank na Slovaškem, ki zastona- jo pretežni del prebivalstva in volil- cev, protestirajo proti vsakemu vmeša- vanju inozemskih činiteljev v notranje zadeve naše države in energično obso- jajo to postopanje slovaške ljudske stranke, ki zastopa na podlagi normal- nih rezultatov zadnjih volitev v češko- slovaško narodno skupščino komaj 3 % volilcev v republiki in komaj 20 % volilcev na Slovaškem. Zato nima slo- vaška ljudska stranka pravice govoriti v imenu ljudstva in še manj pa v ime- nu Slovaške. Zato protestiramo, da bi kakršenkoli mednarodni forum smatral delegacijo slovaške ljudske stranke za »pupopnike Slovaške in njenega ljud- stva«.

Pravni vestnik.

Sodnik - pojedinec pri kazenskih zbornih sodiščih?

Na sestanku društva »Pravnik« v justični palači dne 26. t. m. se je po priobčenem dnevnem redu imela nadaljevati diskusija o preosnovi po- rote. Ali iz dnevnikov se je doznalo, da se baš ta dan razpravlja v Narod- ni skupščini zakon o dvanajstih na- maj in junij. Ta zakon vsebuje tudi pooblastilo ministra pravde, da sme izdati naredbo z zakonito močjo (čl. 94. II. odst. Vidovd. Ust.), po kateri naj bi posloval v Sloveniji in Dalma- ciji pri zbornih sodiščih sodnik po- jedinec v razpravah o hudodelstvih in pregreških, za katere ni pristojna porota in kjer se ne predvideva ka- zen na prostosti nad eno leto ali pa je določena le denarna kazen. Zato je odredil g. predsednik dr. Majaron sporazumno z udeleženci sestanka, da naj se radi nujnosti zadeve deba- tira o potrebnosti in načinu izvedbe napovedanega zakona. Po uvodnih pojasnilih načelnika oddelka za pra- vosodje dra. Babnika se je omejila debata najprej na načelno vpra- šanje, ali kaže, da se izda tak zakon takoj. Zelo živahna debata, ki so se je udeležili gg. pro- fesorji dr. Škerlj, dr. Dolenc in dr. Skumovič, prvi drž. pravdnik dr. Dominiko, sod. svetnika Lajovic in Keržič, je pokazala, da govorniki ni- so za izdaje zakona na tak izredni način in s tako naglico, predno se more sploh še zaslišati mnenje vseh pristojnih faktorjev, namreč sodnih gremijev, odvetniške zbornice, drug- jih stanovskih in strokovnih orga- nizacij. Za tako izredno, na nekak- šen oktrod spominjajočo pot z zakono- nom o dvanajstih, tudi ni nujne potrebe. Pomanjkanje sodnikov je namreč vzpričo lahkega pa- danja kriminalitete veliko nujnejše za civilno pravo- sodstvo. Sicer pa je notorično, da je že izdelan edinstveni kazenski postopek za celo državo in že sko- ro zrel, da se predloži zakonodajni skupščini, ki ga lahko uzakoni v skračenem postopanju. Priporočalo se je, naj se od pristojne strani mi- nistrstva pravde opozori, da delna re- forma kaz. pravdnega reda z nare- do kazenskega sodnika pojedinca ni več tako potrebna, kakor je bila pred dvema letoma. Pa tudi ni tako nuj- na, da se ne bi moglo pričakati pred- durmi stoječe celotne preosnove ka- zenskega pravdnega reda. Omeniti je, da je predsednik društva sodnikov dr. Keržič pri tej priliki povdarjal, da se naj poskrbi v smislu predlogov društva sodnikov predvsem za raz- bremenjenje civilnih sodnikov tako, da se dvigne kvalifikacija in mela pristojnosti za bagatelke do 1000 K vrednosti spornega predme- ta, okrajnih sodišč do 20.000 K, so- dnika pojedinca pri zbornih sodiščih pa do 100.000 K.

Načelnik dr. Babnik je na to raz- ložil razne sisteme pravnih potov zoper razsodbe so- dnikov pojedincev. V Nemški Avstriji gre pritožba izza zakona iz leta 1919, na senat četvorice pri istem zbornem sodišču. V Bosni in Hercegovini in na Hrvatskem iz- za uredbeg iz leta 1921, gre pritožba na najvišjo kasacijsko instanco prav tako, kakor zoper razsodbe kazen- skih senatov. K vprašanju, ka- tera pot je najboljša, oglasili so se k besedi gg. prof. dr. Skumo- vič, prvi drž. pravdnik dr. Domeni- ko, sodni svetnik Lajovic in priporo- čali, da naj gre pritožba na senat pri istem sodišču, ker pomeni ta modus ob najmanjših stroških najizdatnejšo razbremenitev. Prof. dr. Dolenc je izjavil, da bi bilo mlačno, ako bi ape- lirale stranke od ene g a sodnika na štiri sodnike - kolege, pri istem sodišču. Plediral je za to, da naj gre pritožba nalik polnemu vslicu pri nestopkih na višje deželno sodišče. To predlaga tudi načrt novega edin- stvenega kaz. postopnika, ki pred- videva sodnika pojedinca za pro- greške s kaznijo od 1 do 5 let stro- gega ali prostega zapora. Temu predlogu nasproti je poudarjal pod- predsednik dr. Rogina, da ob taki ureditvi višje deželno sodišče v Ljubljani pri sedanjí zasedbi nikakor ne bi zmoglo vsega dela. Sodni svet- nik dr. Keržič pa je zastopal mne- nje, da naj bi sodil take delikte, ki snadaio pred sodnika pojedinca, tak- šen sodnik — na mesto pri zbornem — pri okrajnem sodišču na sedežu zbornega sodišča. Potem bi bila pri- tožbena pot sama ob sebi podana kakor pri nestopkih. Vseskozi pa so govorniki sočasno izrekli mne- nje, da je odklanjati tako pritoženo- pot, kakršna je uvedena na Hrvat- skem. To bi pomenilo naravnost ne- vzdržljivo poslabšanje pravosodja. Kajti s tem bi se prepuščalo izpod-

bijanje ugotovitev sodnika - pojedinca glede dejanskih okoliščin pri prestopkih, pri hudodelstvih in pregreških pa ne! —

Nadaljnje vprašanje se je tikalo ustanovitve kompetence primerov za kazenskega sodnika pojedinca. Mnenja so bila ostro deljena: Prof. dr. Skumović, kateremu se je pridružil prvi državni pravnik dr. Dominiko, je bil za to, da naj ima obtožitelj pravico izreči katero stvar hoče spraviti pred sodnika pojedinca, ker ne zahteva višje kazni od enega leta. Odločilna bodi namreč ne abstraktna, ampak le manjša konkretna kaznivost. In to v obtožbenem stanju najbolje presoja državni pravnik. Temu nasproti je zastopal viš. sod. svetnik Nagode, katerega izvajanja sta podpirala tudi prof. dr. Dolenc in podpredsednik Regally, da mora biti meja ustanovitve po objektivnih znakih, ker se utegne sicer pojaviti opravičena bojazen, da bi se vgnezdila kakšna samovolja.

V zadnjem vprašanju glede morebitnega obligatornega zagovora obtožencev na razpravah pred sodnikom - pojedincom, se ni od nikogar poudarjalo potrebe, da bi se vsakemu obtožencu moral pridodati uradni (ex officio) zagovornik. Pač pa je govoril dr. Lovrenčič za obligatorno zagovorništvom mladostnih obtožencev do 18 let po odvetniških kandidatih, ki se na ta način utegnejo vezovati. Dr. Pirč je predlagal taisto zagovarjanje, ampak po odvetnikih. Dr. Majaron pa je pojasnil, da je odvetniška zbornica že izjavila, da smatrajo odvetniki za svojo častno dolžnost biti zagovorniki mladostnikov do 18. leta ex officio. Vendar spričo silnih bremen, ki nastajajo iz te dolžnosti, zagovor ne boji brezplačen, marveč naj država plačuje nagrade za te zagovore in sicer ne zagovorniku individualno, ampak v fond za uboge odvetniške vdove in sirote.

S tem je bila razprava po dnevni debati končana. Načelnik dr. Babnik se je zahvalil za živahno in pobudno diskusijo in obljubil, da hoče rade volje vnoštevati vse predloge. Predsednik dr. Majaron je zaključil zborovanje in naznanil, da se na prihodnjem sestanku nadaljuje razprava o prenosni poroti.

Narodna skupščina.

Proračunske dvanajstine v generalni debati sprejete.

— Beograd, 29. aprila. (Izvirno.) Predsednik narodne skupščine dr. Ribar je otvoril plenarno sejo narodne skupščine ob 11. dopoldne. Nadaljevala se je generalna debata o proračunskih dvanajstinah za maj in junij. Dopoldanska seja je trajala do 12.30. Razprava o dvanajstinah se je nato popoldne ob 4 nadaljevala. V parlamentarnih krogih je vzbudila veliko pozornost izjava muslimanskega poslance Karamahmedovića, ki pripada Maglajčevi skupini. Muslimanski poslanci hočejo vršiti strogo objektivno kritiko glede dvanajstine in pričakuemo, da vlada čimprej predloži redni letni proračun. Ob tej priliki izjavljam v imenu skupine muslimanskih poslancev da bomo glasovali za zakon o dvanajstinih, da more državni aparat redno in točno delovati in izvršiti svoje funkcije. Dr. Karamahmedović izražal vladno popolno zaupanje. Izvedba agrarne reforme v Bosni in Hercegovini napreduje in so muslimani upravičeni, da glasujejo za dvanajstine, ker je v zakon vnesen znesek 90 milijonov dinarjev za odškodnino begom. Naglašamo, da vračajo Muslimi lojalnost za lojalnost, t. j. deviza muslimanske organizacije. Dalje je govoril tudi posl. dr. Milan Roč (dem. disident) izjavljajoč, da bo glasoval za dvanajstine, čeprav si pridržuje pravico strogo kritizirati vladno politiko. Po končani generalni debati je skupščina v načelu sprejela proračunske dvanajstine za maj in junij. Od 185 navzočih poslancev je glasovalo 129 za dvanajstine, 56 pa proti.

Sledila je na to specifična debata, ki je bila prekinjena radi nastopa radikalcev proti členu 64, ki določa znesek za ustanovitev finančnih straž mest dosedanjih pograničnih straž. Radikalci so zahtevali, da se to vprašanje stavi iz dnevnega reda. Danes narodna skupščina nadaljuje debato o dvanajstinih.

Spominjajte se Družbe sv. Cirila in Metoda.

Konferenca v Genovi.

BOJ MED LLOYD GEORGEOM IN BARTHOUEM.

Burna seja politične podkomisije.

— Genova, 28. aprila. (Izvirno.) Danes ob 16. je bila seja politične komisije za ruski problem. Komisija je razpravljala o vsebini spomenice, ki jo imajo zavezniki izročiti sovjetski Rusiji. Angleški in italijanski predlog popuščata priznanje privatnih odškodnin, samo zahtevata priznanje in zavarovanje privatne lastnine. Francosko-belgijski predlog na drugi strani pa zahteva priznanje privatne lastnine inozemcev in kapitalizacijo njih imetja. Anglija tudi priznava ruske odškodnine za prizadeto škodo po armadah generala Djenikina. Kolčaka in Vrangla. Nasprotja med angleško-italijanskimi predlogi in francosko-belgijskimi so tako načelna, da se je v komisiji razvila dolgotrajna in zelo živahna debata. Romunska delegacija je tudi zahtevala, da sovjetska Rusija povrne svojočasno v Moskvo odnešeni romunski zaklad. Debatte so se udeleževali vsi zavezniki, tudi Poljska in Rumunska. Seja je trajala pozno v noč. V komisiji je bil tudi razgovor o tem, če naj ima spomenica značaj 48 urnega ultimata. V konferenčnih krogih se je tudi razširila vest, da nameravata Belgija in Francija skleniti poseben ugovor z Rusijo. Ta vest oficijelno ni potrjena.

— Genova, 28. aprila. (Izvirno.) Na seji politične komisije je označil Schanzer stališče italijanske vlade o spomenici Rusiji. Naglašal je, da mora spomenica vsebovati konkretne predloge za rešitev ruskega problema. Vprašal je francoskega delegata Barthouja, če je res, da namerava odpotovati v Pariz. Barthou je to zanikal. Lloyd George je na to izjavil, da francosko-belgijska spomenica vsebuje točke, ki so absolutno nesprejemljive za Rusijo. Lloyd George je zelo sarkastično in ironično apostrofiral Barthouja, veleč, da

francoski predlog ima le literarno vrednost, a nikakega praktičnega pomena. Barthou je užaljen ostro ugovarjal Lloyd Georgeu in ironiziral angleški smisel za praktično življenje. Kar ni navadno, je Barthou sam začel citirati francoske predloge točko za točko. Francija zahteva, da se v spomenico stavi 12 načelnih točk. Prva točka: sovjetska vlada se obvezuje v inozemstvu ukiniti vsako boljševiško propagando. Druga točka: sovjetska vlada priznava predvorne in vojne dolgeve. Nadalje točke vsebujejo zahteve glede vrnitve privatne lastnine inozemcev, glede odškodnine privatnikom radi zaplenjenih in nacionaliziranih podjetij in določa za vse spore med inozemci in Rusijo posebno mednarodno razsodišče. V debato sta posegla tudi dr. Beneš in Skirmunt. Izvoljena je posebna redakcijska komisija, ki ima do jutri ob 11. dopoldne izdelati definitivni tekst spomenice.

— Genova, 28. aprila. (Izvirno.) O živahni diskusiji med Lloyd Georgeom in Barthoujem v politični podkomisiji javljajo še sledeče: Lloyd George je ostro kritiziral francosko spomenico. Ironično je omenil, da je spomenica samo literarne kvalitete, brez vsake vsebine in praktičnosti. Barthou je branil stališče Francije. Schanzer je oba državnika skušal pomiriti. Na predlog Skirmunta in Motte je bila spomenica izročena posebni redakcijski komisiji. Položaj je še vedno kritičen.

ODHOD BARTHOUEA V PARIZ.

— Genova, 28. aprila. (Izvirno.) V konferenčnih krogih je vzbudila precejšnjo pozornost vest, da namerava Barthou takoj odpotovati v Pariz. To vest Barthou sam zanika. Veli, da odpotuje v Pariz, čim politična podkomisija sestavi in sprejme definitivni tekst ruske spomenice. Barthou odpotuje v Pariz, da poroča Poincaréu o detaljih konferenčnih razprav. Raditega je tudi preložena za ponedeljek določena plenarna seja na sredo.

Glasbeni vestnik.

— Obstoja našega vojaškega orkestra. K naši notici o zvišanju taks vojaških godb pripominjamo: Kakor znano, je v naši državi sedaj 28 vojaških godb. Te godbe so edini orkestri, ki redno gote instrumentalno glasbo ter prirejajo javne koncerte. Obstoja pa še trije večji gledališki orkestri: v Zagrebu, Beogradu in v Ljubljani, ki pa delujejo skoro izključno le v gledališčih. Civilnih orkestrrov večjega števila glasbenikov sploh ni, ker ni potrebnih izvežbanih sil, niti sredstev za vzdržanje. Volne muzike vzdržuje vojna uprava, zato je njih služba namenjena v prvi vrsti vojaškim priredbam. Ker pa vojaški glasbeniki z eraričnimi prejemki 1800—2500 K na mesec pri današnji dragini ne morejo izhajati, saj so nekateri oženjeni in imajo obitelji in ker tudi ne prejemajo nikakšne vol. prehrane (menaze), si morajo s postranskim zaslužkom izboljševati svoje gmotne razmere. Vojaški kapelniki morajo torej z orkestri prirejati svoje koncerte, sodelovati pri civilnih prireditvah, plesih, veselicah, koncertih itd., da s tem zaslužki podpro glasbenike in pokrijejo razne stroške. Le stalni orkestri so sposobni za umetniško delovanje. Nezadovoljni glasbeniki odhajajo, a vedne izpremembe v orkestru onemogočajo vsakršno sistematsko napredovanje. Toda tudi samostojne prireditve vojaških orkestrrov so spričo ogromnih režijskih trkovov večinoma gmotno prav neugodne, včasih celo pasivne. Tako bijejo naše vojaške godbe čisto pravač boj za svoj obstoj. Slovenci si zato lahko le čestitamo, da stoji na čelu ljubljanske volne muzike neumorno delavni in vztrajni podjetni dr. Jos. Čerin. Ustvaril nam je orkester umetniških kvalitet ter prireja velike simfonične koncerte prvovrstnih vzporedov. Kakor znano, je dr. Čerin sestavil ta orkester brez vsakršne pomoči in subvencije; iz zaslužkov pa nabavljajo orkestru instrumente, note, pulte, zaboje za materiale in sto in sto malenkosti, ki jih potrebuje dvojni njegov orkester za pihala in godala. Šele minulo jesen je ministrstvo tudi naši volni muziki nakazalo erarične instrumente; zato pa se je iz Ljubljane poslalo v Beograd devet velikih zabojev rabljenih, repariranih in deloma tudi novih glasbil, ki so služila godbi v prvih dveh letih. Toda tudi dohodki ljubljanske volne godbe so bili doslej malenkostni. Da navedemo sam oen zgled: trije simfonični koncerti v novembru m. l. v Ljubljani, Celju in Trbovljah, pri katerih je sviralo 48 glasbenikov, so prinesli netto 10.800 K. Pri tem so morali glasbeniki živeti dva dni in dve noči izven garnizije! Zvišanje taks je torej povsem utemeljeno.

— Državni glasbeni konservatorij v Pragi. Udruga češkoslovaška glasbena društva so poslala vladni spomenico, v kateri pravijo, naj prične vlada namudoma s pripravami za zidanje dostojnega, modernega in reprezentativnega državnega glasbenega konservatorija v Pragi.

— Smetana v Beogradu. Praško pevska društvo »Smetana« je 28. t. m. popoldne prispelo v Beograd. Na kolodvoru so praške pevce sprejeli zastopniki vlade, beogradska občina, češko-slovaški poslanci na našem dvoru g. Kalina in številni člani češkoslovaške kolonije. V »Kazni« je društvo »Sme-

tana« priredilo številno obiskano koncert. Beogradske občinstvo je navdušeno pozdravljalo češke brate. Danes ob 11. dopoldne položil »Smetana« skupno z beogradskega pevskimi društvi krasen venec na grobove padlih srbskih junakov.

Češki filharmoniki se nahajajo prav to dni na znamenitih koncertnih turnejah v in po Italiji. Dosedaj so priredili svoje koncerte od 19. aprila t. l. dalje v Trevisu, Benetkah, Padovi, Veroni, Milanu, Genovi itd. V mesecu majniku krenejo od Parme, Modene itd., v Rim, Neapelj, Florencia in Turin. Kakor se nam poroča, je bil njihov povratek v Prago prvotno namenjen in določen za dan 22. majnika t. l. Vendar so svoj koncertno pot menda že definitivno razegnili tudi na Zagreb, kjer sta že določena dva koncerta na 22. in 23. majnika t. l. Za slučaj, da se imata v resnici vršiti ta dva koncerta v Zagrebu, upamo mi ljubljancem, da se bodo koncertanti spotoma gotovo tudi ustavili pri nas v Ljubljani, bodisi tja, bodisi nazaj. V tem smislu se vrše menda tudi zadnja in nova pogajanja, ki nam končno vendarle naklonijo in prinesejo ta izvenredni muzikalični poset in užitek.

— Večer baleta in klasične ritmike priredi v ponedeljek dne 1. maja t. l. v opernem gledališču slovenska pesalka Lydia Wisiakova. Prireditve obeta biti zelo zanimiva, ker je to prvič ko naša domačka kot pesalka nastopa v popolnoma samostojnem večeru. Opozarjamo v polarnosti, da je spored razdeljen na dva neenaka dela in da drugi del vsebuje klasično ritmiko in plastiko, ki jo gđ. Wisiakova izvala kot prostorovo umetnost, ne pa kot telesno vzgojo, ki je vpeljana pri raznih televizijskih društvih. Na programu so: Chopin, Debussy, Dvořák, Gounod, Grieg itd. Na klavirju spremlja kapelnik g. A. Bolotka. — Predprodaja vstopnic pri gledališki blaginji.

Sokolstvo.

— Dramatični odsek Sokola na Viču zaključil svojo letošnjo sezono v nedeljo, 30. aprila in vprizori dr. I. Lahovo zgodovinsko igr »Noč na Hmelniku«. Pri predstavi sodeluje dijaški orkester.

— Ljubljanski Sokol naznanja svoje-mu članstvu, da je društveni sluga pričel pobiranjem članarine. Istočasno s članarino je plačati zletni garancijski sklad v znesku najmanj 5 Din, ki ga mora plačati po sklepu Jugoslov. Sok. Sav., oziroma društvenega občnega zbora vsak član in vsaka članica. Oni člani in članice, ki so menjali stanovanje, se prosijo, da naznani spremembo naslova čimprej štatskišnemu odseku Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Člani, ki ne bodo plačali članarine in zletnega garancijskega sklada, se smatrajo v smislu društvenih pravil odstopili in se le-ti naprošajo, da vrnejo društvu savezni znak in legitimacijo. Legitimacije se potrjujejo proti predložitvi plačil. Ihtka med uradnimi urami, to je vsak delavnik med 6 in 7. pop. v odborovi sobi v Narodnem domu.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 29. aprila 1922.

— Znamenita štiridesetletnica. Pri občinskih volitvah, ki so bile v prvi polovici meseca aprila leta 1882., so si priborili Slovenci večino v mestnem zboru ljubljanskem. S tem je prešla po dolgotrajnem boju in neumornem agitacijskem delovanju trajno v slovenske roke občinska uprava Ljubljane, te tolikokrat napadane nemške sile, ki je ovirala vse napredovanje Slovenstva v srcu Slovenije. Posledica tega veselo in z nepopisnim navdušenjem sprejete dogodka sta bila odstop zadnjega nemškega župana, viteza Antona Laschana (1874—1882) in pred prav štiridesetimi leti — namreč dne 30. aprila 1882 izvršena izvolitev slovenskega župana v osebi še sedaj živčnega vrliga narodnjaka gospoda Petra Grassellija, ki je županov Ljubljani nato nepretrgano skoro do sredine leta 1896.

— Kralj Aleksander na potu skozi Ljubljano. Na svojem potovanju v Pariz je včeraj v salonskem dvornem vozu z orijent-expressom prispel kralj Aleksander v Ljubljano. Točno ob 15.45 je vlak privozil na glavni kolodvor. Čeprav potuje kralj inkognito, so kralja pričakovali na kolodvoru pokrajinski namestnik g. Ivan Hribar, polkovnik Bogičević, pomočnik komandanta dravske divizije za odsotnega generala Dokića, policijski ravnatelj dr. Guštin, oficirski kor ljubljanske garnizije in številno občinstvo. Po ministru dvor generalu Jankoviću je kralj pozval pokrajinskega namestnika g. Hribarja v svoj salonski voz, kjer se je z njim razgovarjal o raznih, Slovenijo zadevalih zadevah. Razgovor je trajal nad pol ure. V razgovoru z g. pokrajinskim namestnikom Iv. Hribarjem je Nj. Vel. kralj Aleksander izrazil svoje veselje, da mu bo mogoče takoj po poroki priti na Bled: to njegovo radost deli tudi njegova zaročenka kraljična Marija, katero so že divne slike z Bleda, ki jih jih je pokazal kralj, navdušile za Blesko lezero in njeza krasno okolico. Kralji ostane teden dni v Parizu, nakar se vrne v domovino. Gospoda pokrajinskega namestnika Hribarja je naprosil, naj izdela zanj podroben program za poset raznih slovenskih krajev, ker hoče v družbi kraljične Marije prepotovati vso Slovenijo ter proučiti razmere in prebivalstvo. Ob 16.30 se je kralj oddal proti Parizu. Na kolodvoru navzoči so kralja iskreno in navdušeno pozdravljali, pozdravljalo pa ga je tudi ob progi stoječe občinstvo. Kralj se je opetovano polajvil ob oknu in prijazno odzdravil.

— Izmišljene vesti. Nekateri tukajšnji listi izjavljajo, da je potovala s kraljem v Pariz tudi kraljična Mariola. Menimo, da nam ni treba posebej novdarjati, da je ta vest od kraja do konca neistinita. Takisto smo pooblaščenim ugotovili, da je docela izmišljena vest, da pojde Nj. Vel. čanstvo po svojem povratku v domovino na lov v Kamniško Bistrico. Kralj ne pojde v Kamniško Bistrico.

— Na čast g. dr. Karla Trillerja v proslavo njegove štiridesetletnice prirediti načelstvo demokratske stranke in klub demokratičnih občinskih svetnikov slavnostno večerjo, v torek, dne 2. maja zvečer ob 20. v restavraciji glavnega kolodvora. Gospodje, ki se bodo udeležile večerje, naj se blagovolijo javiti najkasneje do ponedeljka popoldne g. Josipu Turku Vidovdanska c. 3. (tel. št. 157) ali pa tajništvo JDS.

— Da se ne pozabi! Pred približno dvema letoma sem imel v rokah »Interessantes« — Blatice in našel sliko pod katero je bilo zapisano: Predsednik društva Zavetišče revnih otrok in sirot general Landwehr pl. Pragau ima na govor na dole goste in jih pozdravlja v odborovem imenu. Spoznal sem tudi na sliki takoj njegovo tolstost postavbo. Torej je ta mož, ki je z eno potezo peresa dal usmrtili Kromarja, očeta in hranilca 8 nepreskrbljenih otrok, našel nenkrat svoje dobro srce za sirote. Gotovo je iztaknil v času težke aprovizacije koristi, ki jih nudijo zaloge živih tega zavetišča. Vidi se, kakšni značaji se še danes znajo preriti do bornih življskih zaloz revnih du-najskih slojev.

— G. polkovniku Janku Vukosoviću, ki biva sedaj pri svoji hčerki omoženi Věran v Marseille na Francoskem, je 21. t. m. umrl v sanatoriju Hauteville najmlajši sin Aleksander, ki je bil tik pred završetkom medicinskih študij. Študiral je na vseučilišču v Parizu. Bil je izredno marljiv dijak, poln mladostnih idealov in navdušen Jugosloven. Umrl je v cvetu mladosti na vnetju mozga. Simpatičnemu mladeniču bodi ohranjen ljub spomin, g. polkovniku in njegovoti rodbini naše sožalje.

— Absolutni juridični fakultete. Predsednik izpraševalne komisije za državoslovni državni izpit v Ljubljani objavlja: Absolventi juridične fakultete, ki hočejo v poletnem tečaju 1922 pred izpraševalno komisijo za državoslovni izpit v Ljubljani polagati izpit, morajo vložiti svoje prošnje pri predsedništvu izpraševalne komisije (Ljubljana, Sodna palača, soba št. 70 v I.

nadstropju) do konca meseca maja 1922. V mesecih julij, avgust in september 1922 pred komisijo ne bo terminov za polaganje izpita.

— »Slovenski Narod« izde šele v torek, 2. maja popoldne, ker praznuje tiskarsko osebo 1. maj.

— Razveseljujoča novica za Bled. Kakor smo izvedeli od poučne strani, pride na Bled v času, ko bosta tamkaj bivala kralj in kraljica, tudi godba krajevske garde, ki bo vsak dan koncertirala v zbirališkem parku.

— Pri evidenčnem uradu zemljarijskega katastra v Ptaju se razpisuje mesto pisarniškega pomočnika. Glej »Uradni list« št. 41 z dne 25. aprila 1922.

— Vodstvo »Družbe sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani naznanja javnosti, da se je prekinila zveza z g. Makso Zalokarjem in »Družbo sv. Cirila in Metoda« ter da nima izdelovalci droži več pravice prodajati drože pod znamko »Družbe sv. Cirila in Metoda«.

— Kaj se pripravlja na Koroškem? Beogradsko »Vreme« poroča: »Orgesch« pošilja na Koroško denar in oficirje inšpektorije. Vsak teden predelujejo ti oficirji na raznih koncih Koroške terenske razmere. Pred kratkim je nek generalstabi kapetan, poveljnik oboroženih nacionalističnih čet na Koroškem, proučeval našo mejo pri Področici. Pri raznih privatnih na Koroškem se nahajajo skladišča orožja in municije. Opozarjamo naše oblasti na poročilo beogradskega »Vremena«, ki je eden izmed najresnejših beogradskih listov.

— Klerikalci v zagoni. »Slovenec« si v svojih polemikah menda domišlja, da ima opravila samo z ljudmi, ki ne znajo misliti in zato vse verjamejo, kar jim natvezi. V št. 97. n. pr. piše: »Konstatiramo pa, da je »Slovenski Narod« naš večeršnji odgovor zavi — namenoma ali iz brbljivosti, ne preiskujemo. Pribili smo, da izvrševalni odbor SLS kot njena edina kompetentna instanca nikoli ni razpravljali niti sklepali o odpravi kranjske deželne avtonomije in se tozadevno vezal z nemškimi nacionalci za uvedbo komisarijata. Tako »Slovenec« mi pa konstatiramo, da zavija »Slovenec« tako namenoma kot iz brbljivosti. Da izvrševalni odbor SLS ni razpravljaval o odpravi kranjske deželne avtonomije, radi verjamemo, ker je bil takratni izvrševalni odbor SLS v rokah dr. Šušteršiča in bi torej moral sklepati Šušteršič sam proti sebi, ker je bil takrat deželni glavar. Pač pa so o tem sklepali fronderji SLS, kakor jih imenuje Šušteršič t. j. sedanjí izvrševalni odbor. To je v brošuri dovolj jasno povedano na str. 161.: »Toda takratni fronderjem v nekdanji Slovenski ljudski stranki, je bila baš ta avtonomija trn v peti. In hodili so, v zvezi z nemškimi nacionalisti, k nemško-nacionalni deželni vladi in jo pozivali, naj vzpostavi namesto avtonomne deželne uprave — c. kr. vladnega komisarijata.« — Ker »Slovenec« po tej ugotovitvi ne bo mogel več zavijati, bo pa jutri po svojih starih navadi lagal — ali pa molčal. Kar se tiče očitka »Slovenca«, da je naš list izpustil Šušteršičevo konstatacijo »Obrabiti so se tudi do narodno napredne stranke za kooperacijo, ki pa jih je odbila iz naravnih vzrokov«, ugotavljamo, da smo v prvotni notici, na katero pa »Slovenec« iz previdnosti ni reagiral, ne samo citirali ta odstavek, marveč smo posebno poudarili še to-le: »Klerikalci so sprejeli od liberalcev narodno lekčilo, upravičeno pa dvomimo, da jim je šlinla pri tej priliki rdečica sramu in obraz. Po njihovem načrtu naj bi bila cela avtonomna deželna uprava in ž njo vred vse dež. premoženje prešlo v roke nemške vlade.« Ali želi »Slovenec« še kakšno nadaljno ugotovitev?

— Kaj je za fizikalnim institutom? Iz dijaških krogov smo dobili ta-le dopis: Z ustanovitvijo ljubljanske univerze je bil napravljen zadnji korak do popolnega razmah duševnih sil našega naroda. Seveda je detaljna organizacija mlade univerze kljub vsem lenim uspehom še daleč pred svojo zaključitvijo. Opozarjam le na obsežen delokrog nje, nje udeleževanja, na mnogostevilne njene duševne ude, na znanstveno institucijo, ki se dolgo ne bodo dosegli bratskih institutov svetovnih univerz. Zato moramo z največjim zanimanjem zasledovati vsako razširjenje in vsako izpopolnitev v hramu naše znanosti in ne zamuditi nikdar prilike, pospešiti in omogočiti njen razvoj in utrditi njen ustroj! Fizikalni institut v Ljubljani je še zelo skromen: imamo samo dva hon. nastavnika za eksperimentalno fiziko, enega mehanika in enega mizarja. Momentano je fizikalien poduk omejen, ker smo izmabili teoretičnega fizika, ki je bil sledil klicu v svojo domovino Poljsko, le na eksperimentalno fiziko in še to brez možnosti praktičnega izvežbanja. In fizika je glavni predmet vseh vrst tehnikov, važen predmet medicincev in pred vsem vseh onih slavateljev filozofske fakultete, ki nameravajo postati učitelji fizike na naših srednjih šolah. S skrbjo se oziramo v bodočnost: kaj bo z našimi srednjimi šolami, če ne bo univerza mogla izobraziti dobrih učiteljev? Kajti radi ene same generacije slabo izvežbanih srednjoškolskih učnih moči bo trpel ta pouk najmanj 30 let. In poleg tega je fizika centralnega pomena za vse naše naravoslovno spoznavanje. V resnici zadošča za teoretsko filozofsko spoznavanje že dobra humanistična šola, toda saj vemo vsi, da je le prvi način spoznavanja dosegel prave uspehe. Omenjam samo mimogrede, da ima narod Nemcev 93 čisto fizikalienih institutov, ki so nastanjeni v palačah! Naš ljubljanski fizikalien institut ima danes samo dve sobi v prilijki univerze, v neposredni

blizini Deželne blagajne, ki razpolaga s prostorom dveh krasnih sob, v kateri pa uraduje samo dva uradnika in s tem se ovira izraba celotnega prostora. Ne-štetokrat je že vsesilski naprosilo našo domačo pokrajinsko upravo da bi dala Deželni blagajni, ki je itak že v likvidaciji, kak drug prostor na razpolago, ker je jasno, da bi bilo lažje najti prostorček za dva uradnika, kot pa za znanstveni inštitut več prostorov. Zadolžili bi na ta način vsaj najnujnejši potrebi tega inštituta. Če se pa na tej potrebi v najkrajšem času ne bo odpo- moglo, bo fizikalni študij še za eno leto ubit, študij znanosti, ki je hrbtenica filozofske fakultete. V spominu na lepe besede v predzadnjem občinskem svetu in pa, ker dobro vemo, da so še krogi v Ljubljani, ki imajo smisel in ljubezen do naše mlade univerze se čutimo dol- žne podati javnosti to informacijo. Po- vdarjamo, da je to vprašanje interna ljubljanska zadeva, kajti ministrstvo prosvete v Beogradu je že pred dobrim letom odločilo tako, da je prepustilo bivši dvorec v izključno uporabo ljub- ljanske univerzi. Praktično pa hoče se- dat obveljati stališče, ki proklamira to poslopje kot kranjski likvidacijski ob- jekt, univerzo pa le kot državen urad, kakor da ne bi bila ničelna tukajšne- ga ljudstva.

— Poroke. Poročil se je v ponedel- jek 24. t. m. g. Josip Sušnik, Pro- metne banke ravnatelj in namestnik, z gđ. Slavico Kočovo, hčerko g. stavbnega nadsvetnika ing. Cirila Ko- cha in tukajšnji velevredni g. Ivan Gregor z gđ. Vero Kupniko- vo, hčerko veleposesnika v Kostiv- nici. Bilo srečno!

— Šentjakovski gledališki oder v Ljub- ljani, Florijanska ulica 27/1. V ponedeljek dne 1. maja ob osmih zvečer tretji pre- streljiva Tučeva drama »Trhli dom«. Glavni ulogi ima g. Markič, Delavska pre- stava. Vsi sedeži po 2 Din, dva stolišča po 1 Din. — V torek dne 2. maja ob osmih zvečer drama »Spaval, mola deklica...«, ruski spisatelj Sieverin. Ta predstava je v korist gladujočim bratom v Rusiji in se preplačila z ozirom na dobrodelni namen hvalečno sprejemala. Predpredstava vstopne v šentjakovski knjižnici v soboto in torek od pete do sedme ure zvečer ter eno uro pred predstavo pri blagajni.

— Kolkovanje prošni in vlog našim konzularnim oblastem. Zunanje ministrstvo obhaja, da moralo vsi oni, ki se obračajo do naših konzularnih oblastí s prošnjami, ozir. vlogam, istim priložiti v kolkih deset dinarjev, drugače naše konzularne oblasti niso primorne reševati nekolikovnih vlog.

— Premestitev. Okrajni talnik Marko Kranjc v Logatcu je premeščen v na- daljnje službovanje k okrajnemu glavarstvu v Murski Soboti.

— Urad mestnega tržnega nadzorstva se nahaja od 1. maja nadalje na Vodniko- vem trgu št. 5. na dvorišču.

— Obstoječi čekovni zavoda v ne- varnosti? Ta za našo gospodarstvo ve- levažni zavod je ogrožen. Pomožno posojilo tega zavoda, ki ga je %, je nam- reč sklenilo, da s 15. majem zapusti službo, ako se mu na izplačilo draginjs- ke doklade, ki jih je določil zakono- dajni odbor. Gospod minister pošte in brzojava pa je določil, naj se še za na- prejšnje izplačilo stare draginjske doklade

do nadaljne odredbe. Tako morajo ti ljudje še nadalje živoreči s 1.700 do 1.800 K mesečno, kar pa pri sedanjih draginjskih razmerah niti za hrano in stanovanje ne zadostuje več. Izključeno pa je, da bi mogel čekovni zavod še ob- stojeti, če res ti vsi službo zapuste. Merodajne gospode prosimo, naj v tem oziru v Beogradu kaj ukrepejo, da se tako prepreči preteča katastrofa. Pri- zadejti uslužbenici.

— O higijeni ušesa bo predaval danes dne 29. t. m. točno ob 8. zvečer v salonu hotele Lloyd g. dr. Ernst Dereani. Ker bo predavanje zelo poučno in zanimivo, vabi društvo »Soča« svoje člane in prijatelje društva k polnoštevilni udeležbi. Po pre- davanju poje pevski zbor Z. J. Z. Vstop prost.

— Predavanje o Zrinski-Frankopan- skoj tragediji. Udruženje dalmatinskih aka- demičara pozivlja vse rodoljube na preda- vanje univ. prof. dr. Nikole Radolčića o narodnim herojima i mučenicima Zrin- skom i Frankopanu, koje će se održati u nedelju, 30. aprila, tačno ob 10. časova pre- podne, u velikoj dvorani na Univerzitetu. Ulaz slobodan.

— Drž. izpit iz telovadbe za srednje šole je položen v Zagrebu Josip Jeraš, profesor francoščine v Ljubljani.

— V Zagrebu je dne 28. t. m. ponoči nenadoma umrl Tone Gastran, podurad- nik pri ravnanstvu državnih železnic. Našli so ga zjutraj mrtvega v postelji; za- dela ga je srčna kap. Bil je navdušen Ju- goslovan, podpiratelj več društev, kakor tudi navdušen Sokol. Bil je član Sokola I. v Ljubljani. Na njegovo željo se prenelo- jo zemski ostanki v Ljubljano. Zapušč- a ženo in hčerko, kateri bivate v Ljubljani. N. v. m. p.

— Doklade policijskim agentom. Notranje ministrstvo je sporazumno s finančnim ministrom rešilo vpraša- nje doklad policijskim agentom, ki do sedaj iz nepoznatih razlogov niso bile redno izplačane.

— Tatvine. Z odprte avtogaraže na Rimske cesti je bila šoferju Karolu Kreu- terju ukradena listina z legitimacijo in 9040 K. — Postillon Stefanu Modrici so bili ukradeni 500 K vredni čevlji.

— Težka nesreča. Bančni uradnik Da- nilo Kaiser v Mariboru je na Frankopan- ski cesti padel s koleasa tako nesrečno, da je zadobil težko pretresenje možganov. Nezvestnega so prepeljali v bolnico.

— Zeparji na železnici. Proga Zidan- most-Zagreb je postala naravnost glasovi- ta radi drznih žepnih tatvin. Te dni je bila zopet posestniku Marku Gabriču iz Ra- borja na tej progi med vožnjo iz žepa ukradena listina z 9462 K.

— Drzen vlom v Gradšču. Dne 15. aprila med 10. in 11. ponoči je v vrnol- dosedaj neznani storilec v zaklenjeno stano- vanje hiše št. 10 v Gradšču. Tat je odšel z zelo mastnim plenom. Odsel je uradni- ku Juž. železnice Janku Miklu eno obleko, več suknjičev in en par čevljev v vredno- sti 15.660 K. — Istotam stanujočemu uradni- ku »Zadrugne Zveze« znesek 16.000 K in nekemu uradniku Juž. žel. 2500 K. Tatvine je sumljiv neki 30letni, sportno obeljeni človek, ki se je istega dne potikal tam okrog.

Društvene vesti.

— »Branibor« ima svoj občini zbor v torek, 2. maja ob 6. zvečer v redakciji »Slov. Naroda«. Dnevni red: Sklepanje o razpustu društva.

— Osrednja zveza javnih nameščen- cev in vpokojencev ima nujno sejo širšega odbora v torek, 2. maja t. l. ob 20. v občinskem lokalni. Dnevni red: določitev občnega zbora in poročilo delegatov ko- alicije. Predsedstvo.

— Poziv na shod vseh upokojencev, vdov in sirot. Združene koalirane organi- zacije upokojencev, vdov in sirot sklicuje- jo v četrtek dne 4. maja t. l. ob desetih do- polndne shod v »Mestni dom« v Ljubljani. Vsi upokojenci, vdove in sirote brez razli- ke kategorij in strank se pozivljejo, da se shoda polnoštevilno udeležijo. Naproseni so tudi gospodje naredni poslanci, ki se mo- goče ta čas nahajajo v Ljubljani, da se shoda udeležijo. — Odbor združenih orga- nizacij upokojencev.

— Jugoslov. akad. društva »Triglav« podružnica Ljubljana, ustanovni občini zbor se vrši v nedeljo, dne 7. maja ob pol 10. v zbornici univerze v Ljubljani s slede- čim dnevnim redom: 1. otvoritev, 2. poro- čilo pripravljalnega odbora, 3. referat o zgodovini in delovanju »Triglava«, 4. čit- tanje in odobritev pravil, 5. volitev odbo- ra, 6. slutičnosti. G. starešine so vlijudno vabljeni. Pripravljalni odbor.

Turistika in sport.

— Ljubljanski sportni klub opozarja svoje člane na redni občini zbor, ki se vrši v ponedeljek dne 1. maja ob osmih zvečer v posodetvalnici mestnega magistrata.

— Železničarski S. K. Siskak : Mirila. V nedeljo dne 30. t. m. se vrši na igrišču Mirila nogometna tekma med Železničar- skim S. K. iz Siska in Mirila. Z. S. K. je prvak sisaške župe zagrebškega posave- za. Dosegel je nekaj dobrih rezultatov proti zagrebškim klubom ter ga je šteti med boljše klube hrvatske province. — Začetek tekme ob petih popoldne; igra se ob vsa- kem vremenu.

— Malinski izlet. S. K. Mirila priredi 1. majnika skupen izlet na Smarjetno go- ro. Odhod iz Ljubljane z drž. kolodvora (Sp. Siska) popoldne ob 12. poset propa- gandne tekme komb. moštva Mirila proti S. K. Triglav v Kranju, nato odhod na Smarjetno goro, vrnitev v Ljubljano ob 20.40. z gorejskim vlakom. Odbor vabi vse redne kakor tudi podorne člane k številni udeležbi. S. K. Mirila.

Borzna poročila.

— Zagreb, 29. aprila. (Izv.) Za- ključek. Devize: Curih 55.—, 56.—, Pariz —, 26.50, London 1240.—, 1260.—, Berlin 108.—, 104.—, Dunaj 3.60, 3.65, Praga 557.—, 5.58, Trst 15.20, 15.30, Budimpešta 37.—, 38.—, Valute: dolar —, 276.—.

— Curih, 29. aprila. (Izv.) Pred- borza: Zagreb 1.75, Berlin 1.8125, Mi- lan 27.05, Praga 9.95, Dunaj 0.0555, Bu- dimpešta 0.68, London 22.76, Pariz 47.0625, Newyork 5.1412.

— Trst, 28. aprila. (Oddano - 16.30.) Zagreb 3.325, Beograd 25.30, Berlin 6.75, Praga 36.40, London 83.75, Curih 366.50, Pariz 173.60, Newyork 18.70.

Zagatenje. Profesor Osen na Dunaju, sloviti strokovnjak za že- lodčne in črevesne bolezni, je mno- gokrat odredil »Franc Jožefovo grenčico« in vedno dosegal z njo za- dovoljve uspehe. (1)

Glavni urednik:
Rasto Pustostemšek.
Odgovorni urednik:
Ivan Podržaj.

Poslano.*

Afera Windischgrätz - Ristić.

Stejem si v dolžnost, da kot pravni zastopnik gg. dr. Hugo Vincenca Win- dischgrätz v Planini in Otona Win- dischgrätz na Bledu podam na »Posla- no« bivšega državnega upravitelja ve- leposvesta Windischgrätz v Planini g. Anastazija Ristića, kateri je priobčil v treh ljubljanskih dnevnikih, sledečo stvarno

pojasnilo:

Ministrstvo za agrarno reformo je poleti 1921 dalo veleposvesto Planina, last dedičev po pok. knezu Hugo Veri- andu Windischgrätz pod državno kon- trolo, ter je imenovalo državnim upra- viteljem g. Anastazija Ristića. Lastniki zastopani po glavnem dediču dr. Hu- gonu Vincencu Windischgrätzu so se na moj nasvet brezpogojno uklonili tej odredbi. G. Ristić, ki se je dal brez pravice titulirati za podpolkovnika, je svoje mesto nastopil, ter spocetka tu- di izvrševal tako, da ni bilo povoda za večje pritožbe. Največja zasluga za korektno postopanje je šla po mojem mnenju njegovemu knjigovodji g. Zni- darskič. Kmalu pa je prišel g. Ristić gospodari tako, da so postajale raz- mere od dne do dne neznosnejše. Oč- rekal je lastnikom in njihovi rodbini dobavo potrebne hrane in drugih na- turalij iz njihovega lastnega posestva, devastiral je neusmiljeno lepi stari park, a lastniki so vse mirno pretrpeli, da bi se ne tolmajilo njih odpora za upor zoper državo. Mesto vsake pito- žbe sem jaz osebno posredoval pri g. Ristiću, proseč ga, naj se vendar o ob- sogu svojih pravic pouči pri predpo- stavljeni agrarni oblasti, kar je tudi obljubil storiti. Toda sedaj se je pri- čelo postopanje, ki je ogrožalo osebno varnost grajskih prebivalcev. Ristićevi ljudje so v večernih in ponočnih urah streljali slepo — in ne vselej v trez- nem stanju! — okoli gradu in vojaški straži je bilo zaukazano, da naj stre- lja na vsakogar, ki bi v nočnih urah zapuščal grad, čeprav je bilo dobro znano, da imajo uslužbeni pri vo- do, vodu in električni napravi tudi nočno službo. V resnici je preprečil le srečni slučaj, da ni postal žrtev vojaškega strela gluh hlapec, ki se je preprosto podal v hlev. Nekega drugega hlapca so Ristićevi ljudje v postelji ležečega napadli in tako pretenili, da so mu iz- bili štiri zobe. Tenkca, pripraviti rodbini lastnikov do bega iz grajsčine, bila je očitna.

* Za vsebino tega spisa je uredni- štvo odgovorno, kolikor določa zakon

Spričo tem škandaloznim razmeram sem jaz kot pravni zastopnik rodbine Windischgrätz naprosil g. pokrajinske- ga namestnika Hribarja kot poklicane- ga čuvaja javnega mira in reda v po- krajini, da naj blagovoli stvar na licu mesta preiskati po posebnem komisa- ru, ter potem na podlagi dotičnega ob- jektivnega uradnega poročila ukreniti, kar se mu zdi potrebno. To se je zgo- dilo in uspeh je bil ta, da je minister za agrarno reformo razrešil državnega upravitelja Ristića ter ukazal nadome- stiti ga z drugim. Vsled tega je agrar- na direkcija imenovala za novega dr- žavnega upravitelja g. ing. Kosmaka, ki je posle tudi že prevzel.

Državna uprava ostala je torej v polnem obsega neukinjena, in smesno je govoriti o oškodovanju ali celo izi- granju interesov agrarne reforme zgolj zatogadelj, ker so je zamenjala oseba svojih pravic in dolžnosti nevesnega dr- žavnega upravitelja s strokovno in splošno primerno izobraženim domati- nom. Kar se pa tiče dozdnevno sproti- državnega rada poročice Windisch- grätz, konstatujem le, da sta mi oba ugodno navedena gospoda ob prevzemu njunega pravnega zastopstva zagotovi- la svojo popolno lojalnost (čeprav je dr. Hugo Windischgrätz sedaj italijan- ski podanik) in da v resnici nisem na- šel nikjer najmanjšega poudara dvomi- o njuni popolni korektnosti. V naspro- tem slučaju bi bil — to se mi bo men- da verojeto! — tisti hip odločil zastop- stvo. Tudi na ogorčenost S.K.S. zaradi afera Ristić, o kateri se poroča v listih, ne verujem, kajti novi državni upravi- telj je znan pristati in zastopnik S. K. S. v ljubljanskem občinskem svetu, ter ima in bo imela ta stranka vsled tega po- polno priliko, da se pouči o resnici.

Skrajna neukusnost, — da ne ra- bim ostrejšega izraza — pa je, da se skuša spravljati strogo objektivno in stvarno postopanje g. pokrajinskega namestnika v tej zadevi v zvezo z nje- govo patriotično akcijo za pridobitev kraljevske rezidence na Bledu. Jaz sam sem posredoval pri g. Otonu Windisch- grätzu, ki veleposvesta v Planini ni niti najmanj deležen, da naj odstopi svojo vilo na Bledu, ki notabene zaradi ma- lenkosti obsega ne spada pod agrar- no reformo in s katero g. Ristić ni imal absolutno ničesar opraviti, v imenovano svrhu. G. Oton Windischgrätz se je v to tudi odločil, čeprav ni nikdar mislil na odprodajo vile, ter je hotel s tem dokazati svojo popolno državno in di- nastično lojalnost. Nikdar in nikjer sa pa ta zadeva ni spravljala v kakršno- koli zvezo z državno upravo velepo- svesta Planina, kateremu je g. Oton Windischgrätz kakor rekoč popolnoma tuj.

Končno bodi v karakteristiko nža- lenega g. Ristića omenjeno le še, da je ob izročitvi poslov svojemu nasledniku zagrozil napram rodbini Windischgrätz, da je član Narodne obrane, ki ga bo vedela maščevati nad onimi, ki so ga amovirali.

V Ljubljani, 28. aprila 1922.

Odvetnik dr. Karel Triller, kot pravni zastopnik dr. Hugona Vincen- ca in Otona Windischgrätz.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta upo- rabljajo že 25 let prijetno dišeči

Fellerlev
„ELSAFLUID“
kot kozmetikum
za nego zob, zobnega me- sa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptič- nega in čistega osvežu- jočega delovanja najbolj- šega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in

vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje

hrbta, rok, nog in celega telesa. Je mnogo močnejši in delujoči nego Fran- cosko žganje in najboljšo sredstvo te vrste. Tisoče priznanj! Z zamotom in poštino za vsakoga!

3 dvoji, ali 1 spec. steklenica . . . 72 K.
Za prodajalce:
12 dvojn, ali 8 spec. steklenice . . 300 K
24 „ „ „ „ „ „ „ „ 600 K
36 „ „ „ „ „ „ „ „ 800 K

POŠTINNE PROŠTO na Vašo pošto.

Kdor denar naprej pošlje, dobi še po- pust v naravi.

Primoča Elza obliž za kurja očesa 8 K in 12 K; Elza mentolni klinčci 16 K; Elza posipalni prašek 12 K; Pravo Elza ribje olje 80 K; Elza voda za usta 48 K; Elza kolonska voda 60 K; Elza šumski miris 60 K; Glycerin 16 in 60 K; Lysol, Lysoform 48 K; Kineški čaj 4 K; Elza, mirisni prašek 16 K; Strup za podgane in miši po 16 in 20 K.

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stobica donja, Elza trg 238, Hrovaško.

Voz

nov, zelo močan, in vinski sodi 400 do 700 l, prav dobri, se ugodno pro- dajo. Pejasilna daje anončna družba Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg štev. 3.

Dražbeni oklic.

Dne 3. maja 1922 popoldne ob 9. uri se prodaja v Ljubljani, Go- sposvetska cesta 2, III., po javni dražbi razna obkopa, porile ter nekaj zlatnine. Ukrajne rediže v Ljubljani. 2980

Proda se klavir.

Kolodvorska ulica 7. 3047

Zenitna ponudba.

Gospodična vesega značaja, hči posest- nika, vajena vsega gospodinstva in trgovine, se rda družinskih razmer želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodom od 35 do 45 let, ki bi imel primerno službo, najraje pa posestvo ali trgovino. Le resne ponudbe pod „Posestnikova hči 3046“ na upravo Slov. Nar. 3046

Večji prostor

za malo industrijo v Ljubljani ali okoli se išče. Pod „pri- merne cena-3025“ na upravo Slov. Naroda. 3025

Zahtevajte cenovnik.

Telefon 13 — 34.

D. M. C.

blago vseh predmetov kakor tudi ma- nufakture. C. T. J. maveca po tvor- niških cenah nudijo

Braća Hiršler

Zagreb, Gajeva ul. 1. dvorište.

Inserirajte v Slov. Narodu!

3025

Šoferija

obenem sposobnega mehanika išče za tovrstni avto tvrdka R. Forempoher i drug. Bakar. Samo vestni ponudniki naj pošljejo ponudbe s pričevali. 3031

Ceno se prodaja novo pohištvo

za 2 sobi in kuhinjo iz trdega lesa. Ogleda se na Vrtači 3, pritišče prva vrata. 3044

Nemška vzgojiteljica

iz francoščine in klavirjem išče mesta, če mogoče v Ljubljani. — Naslov pove upravn- štvo „Slovenskega Naroda“. 2877

Proda se ceno popolnoma nova

z klopčarje ali ključavničarje v Ljubljani, Jeranova ulica 5.

Slavno učiteljstvo

se opozarja,

da ga prevzame gospodična v kraju, kjer ni primerne hrane, na dobro privatno hrano z zmerno ceno ali pa si lahko življa sami nabavijo in jim proti mesečni plači po želji kuha, samo pri- merno stanovanje se naj preskrbi, drugo opremo ima sama. Ponudbe na oglasni zavod Ivo Sušnik, Maribor, Slovenska ulica 15. 3027

Za Osiček iščem

deklico za vse

ki zna tudi kuhati. — Plačam potnično za sem in tam mesečne plače 400 — 500 K. — Naslov: Marija Mihalič, Osiček III., Crkvena ulica br. 18. SMS. 2991

Sprejme se

ne stanovanje in hrano gospo- dična iz dobre hiše. — Lavrenčič, Poljanska cesta 13, II. 3035

Sprejemem

takoj enega ali dva dobro izurjena k- vavška pomočnika, zmožna tudi za boljše dela. Prednost imajo bolj prilet- ni. Andrej Proleg, kovač, Vr- hnika. 3031

Otroški voziček

popolnoma nov na prodaj. Naslov pove uprav. Slov. Naroda. 3045

Korespondenta

ali korespondentinja

večega hrvatskega event. italijanskega ali nemškega jezika, išče za takoj tvrdka R. Forempoher i drug. Bakar. Reflektanti naj pošljejo svoje ponudbe s pričevali. 3032

Prodajalka

ki je služila več let v glavni zalogi to- baka in je izvežbana v trgovini meša- nega blaga, išče primerne službe. Po- nudbe na uprav. Slov. Naroda pod št. „210/3006“. 3006

Deček

za pranje in čiščenje avtomobilov se išče. Ponudbe pod „Pošten/3023“ na uprav. Slov. Naroda. 3023

Elegantno meblavana soba

se odda takoj solidnemu samskemu gospodu. Natančne ponudbe pod „Snaž- nost 3036“ na upravo Slov. Nar. 3036

Zenitna ponudba!

Mlad zasebni uradnik z akademsko na- obrazbo išče znanja z gospodično ali damo, tudi z deželjo, ki je po- polnoma samsotajna gospo- dična kakor večjeje posest- va ali drugega podjetja. Korespondenco je nasloviti pod šifro „Ura- dnik 3048“ na upravo Sl. Naroda. 3048

Zastopstvo

za pisalne stroje „Torpedo“ za vso Slovenijo išče glavno za- stopstvo za državo SHS, „Ma- tador“, Zagreb, Ilica 5. 3058

OSRAM

Kupim

nizek otroški voziček. Ponudbe pod „Nizek 3004“ na upravo Sloven. Naroda. 3004

Zenitna ponudba!

Veleposesnik želi tem potom znanja z gospodično le iz ugledne rodbine v svrhu ženitve. Le resne ponudbe pod „Veletrgovec 3052“ na upravo Sloven. Naroda. 3052

Posojilo 100.000 din.

po 8 odst. obrestne mere proti intaba- laciji za dobo 4 let. se išče. — Po- nudbe pod „Posojilo A. A. 3022“ na upravo Slov. Naroda. 3022

Zenitna ponudba!

Intel. trgovec, 30 let star, s ca. 200.000 K gotovine, želi znanja z gospodično ali damo brez otrok, staro do 28 let, ki ima lastno trgovino. Le resne po- nudbe s sliko, za kajo se jamči, blago- voljno se poslaži pod „Spomlad 1922 3021“ na uprav. Slov. Naroda. 3021

Modistinja

prva moč se sprejme takoj ali kasneje. Ponudbe pod „Modistinja/3051“ na uprav. Slov. Naroda. 3051

Proda se hiša

v centru Ljubljane, pripravna za trgovsko ali obrtno podjetje, posebno za banko. Ponudbe na naslov: Wärs- berger, Graz, Wienerstrasse 2, 2975

Konje za meso

kupuje Rudolf Pušnik, konjski mesar, Rimska cesta 19. 3041

Zenitna ponudba.

Dama v dobrih razmerah želi poštenega znanja z zdravim, naobraženim gospodom. Ponudbe s sliko pod „Dom“ 017 na upravo Slov. Naroda. do 5. maja. 3017

Nemeblovano sobo

za dobo od 1. maja do 17. julija 1922 event. še za daljše čase išče zakonški par brez otrok. Ponudbe pod „Zakonški par 3040“ na upravo Sl. Nar. 3040

Vsakovrstna ročna dela

sprejema in izvršuje gospodična. Naroda se: Tržaška cesta 2, pisarna. 3062

Vrtnice

piske in visokodebelate, novosti, ima v bogati izbiri ANTON FERANT, trgovski vrtnar, Ljubljana, Ambrožev trg 3. 3033

Nada Garofalo roj. Kompäre

Nicoló Garofalo

poročena

Logatec

Postojna

29. aprila 1922.

STANOVANJE

obstoječe iz 2 sob, kuhinje, kamre, kopeli, predsobe, stranišča in kleti, v stanovanju centralna kurjava, dam tistemu, ki ni da 100.000 K stavbenega kredita. Kredit se lahko vknjiži na prvo mes.o. Stavba je že v delu in bo gotova 1. julija. Porudbe do 5. maja pod „100.000 K 3062 na upravo Slov. Naroda. 3062

Najstarejša slovenska pleskarska in ličarska delavnica

IVAN BRICELJ, Dunajska c. 19, se priporoča. Izvištev točna, cene zmerne. 1001

Lokal se išče

v bližini Dunajske ceste. Ponudbe pod „Dobro plačilo 3024“ na upravnitvo Slov. Naroda. 3024

Slike z naše rivijere.

Spisal Ivan Podržaj.

Cena 3 dinarje.

Dobiva se v „Narodni knjižnici“ in drugod.

Boljška kuharica

poštena in zanesljiva, se sprejme na posvetilo v neposredni bližini Ljubljane. Ponudbe pod „L. M. 3060“ na upravo Slov. Naroda, ali pa ustna pogajanja istotam od 2. do 4. pod. 3060

Na prodaj

lepo dobičkonosno ročestvo s 47 orali zemlje, od teh je 18 oralo lepega gozda, z živim in mrtvim inventarjem, v lepi skupni legi. Posvetilo ima lastno vodno moč, 20—22 konjskih sil. Leži ob okrajni cesti v prijaznem kraju v Novi cerkvi pri Vojniku, dve uri hoda iz Celja. Vpraša se pri zastopniku Jos. Suher, Zavodna 61, Celje. 2973

Knjigovodja

z večletno prakso želi vstopiti v večje denarno ali trgovsko podjetje. Ponudbe pod „Vešč 3027“ na upravo Slovenskega Naroda. 3027

Sprejme se takoj v službo hranilnični praktikant

z adnotom po dogovoru. Prošnje, opremljene z dokazili popolne trgovskošolske izobrazbe in z drugimi osebnimi podatki sprejema do 5. maja Mestna hranilnica, Celje

Minka Medanič roj. Černetič

Ivan Medanič

poročena

Bakar

Križo

Maribor, 29. aprila 1922.

Boljša natakarica

išče službo v boljši gostilni ali kavarni na Bledu ali drugod. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3061

V gostilni pri Fajmoštru

se toči dobro

Črno vino (Otello)

liter po K 32.—

PES

iste volčje pasme in enaka krasna pasica, oba po eno leto stara, se prodajo po 3500 K. — Istotam se prodajo mladi psički, dobri čuvaji. Ogledajo se: Rimska cesta 19, dvorišče. 3042

Samostojna vodilna moč lasne stroke

knjigovodja bilančnik in korespondent

oženjen, želi premeniti mesto. Ozira se le na ponudbo s prostim stanovanjem. Ponudbe pod „Praksa“ na anončno družbo ALOMA COMPANY Ljubljana, Kongresni trg 3. 3019

Pouka v srbohrvaščini

želi dva gospodična. Ponudbe pod „Zavarovalnica 3—3003“ na upravo Slov. Naroda. 3003

Sprejemem

trgovskega pomočnika ali pa prodajalke z nekoliko pisarniške prakse in vednostjo in vajenostjo z dobriimi spricvali, zdravega in krepkega. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 3014

Jamske tračnice

(Grubenschienen) rabljene, dobro ohranjene. 7 do 9 kg težke na tekoči meter se kupijo vsako nožno po zmerni ceni. Ponudbe pod „Antimon 2992“ na upravo Slov. Naroda. 2992

Na prodaj velika hiša

na glavnem trgu, za vsako obrt sposobna, z dvema njiavama in lepim vrtom ter gozdom. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 2885

Prva jugoslov. barvarija, krznarstvo in strojarstva P. Semko, Ljubljana, Glince 230.

Sprejema lističe kože v barvo kakor vsa v to stroko spadajoča dela. Delo prevzamam v trgovini čevljev Gradsko št. 10. Kupujem kožo divjačine.

Kontoristinja

dobro izurjena strojniška, večša slovenske in nemške stenografije, se sprejme. Hrana in stanovanje v hiši, plača po dogovoru. Ponudbe pod „Ljubljana 2990“ na upravo Slov. Naroda. 2990

Kontoristinja,

večša strojepisja, korespondence, nemške stenografije ter drugih pisarniških del išče primernega mesta. Ponudbe pod „Primereno mesto-2988“ na upravo lista.

Naznanilo.

Cenj. občinstvu naznanjam, da točim pristno

dalmatinsko črno vino

„Opolo“ in sicer v gostilni po 32 K čez ulico pa po K 30 in čevle iz Grajskih gor. — Gostilna „Pod Drčom“, Hradskega vas 48 (pod Golovcem). 2428

Trstije za strop

izdeluje in prodaja na debelo in drobno po najnižjih cenah. Pri večjih množičnih znaten popust. — Anton Steiner, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trnovo. 2128

G. F. Jurásek
ugledalec glasovitev
v Ljubljani
Wolfova 12.

Izvršujem ugaševanja ter popravila glasovitev in harmonijev specialno strokovno, točno in ceno

Čevlji št. 35

za gospice, novi, fini, najmodernejši, raznih vzorcev, se prodajo 300 K ceneje za par. Ogledajo se v slaščičarni, Dunajska cesta 6. 3030

2000 kron

mečno za stanovanje od 2 — 3 sob in kuhinjo takoj ali s septembrom. Ponudbe pod „Stanovanje/3043“ na upravo Slov. Naroda. 3043

Abadie

cigaretni papir in stročnice. Glavna zaloge in samoprodaja A. Lamprecht, Ljubljana, Munska ul. 19. 2770

Značajan in inteligenten mladenič

z odlično izvršeno nižjo gimnazijo, več jezikov, želi vstopiti kot začetnik h kakemu denarnemu zavodu ali pa slični gospodarski ustanovi. V začetku ne zahteva nikake plače, pozneje po dogovoru. Nastop lahko takoj. Cenjene ponudbe na upravo Slov. Naroda pod „Zmožnost/2962“. 2962

Iv. Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska c. 2

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu Ustanovljena 1. 1867

Veznjo postajo brezplatno

Pisalni stroji „Adler“

Centri zasloni in franko.

Kopija iz pravih tiskarn.

D. Kopp, Styria, Wittenrad.

Začasno znižane cene.

Otroški vozički, dvokolesa, šivalni stroji, pneumatika za dvokolesa, motorje in otroške vozičke ter vsakovrstni deli, najceneje v veliki izbiri. Cene na zahtevo.

Tovarna „TRIBUNA“ Ljubljana

Karlovška cesta 4. Zvonarska ulica 1.

Doktor juris

s komercialno izobrazbo vstopi takoj v odvetniško pisarno v Ljubljani event. v kako industrijsko podjetje. Ponudbe pod „Doktor/2950“ do 5. maja t. l. na upravo Slov. Naroda. 2950

Čelist

išče službo v boljšem orkestru. Ponudbe pod „Čelist 2893“ na upravo Slov. Naroda. 2893

Pozor motobiklisti!

Imam na prodaj dve motorni kolesi: Rudje Mul i in Trera s prestavami, obe v popolnoma dobrem stanju. Vidita se lahko vsak dan pri Viktor Pirnatu, hotel Gregor, Menges. 2963

„Tribuna“ tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Najcenejša dvokolesa in otroški vozički raznih modelov. Sprejmejo se tudi dvokolesa in otroški vozički v polno prenovno, majhnanje z ognjem in poniklanje. Ljubljana, Karlovška cesta 4. Zvonarska ulica 1. 2120

Gospodična

večša slovenske, deloma nemške, slov. stenografije ter brzostrojepisja, z lepo pisavo, želi premeniti mesto slov. stenografije ali strojepiske. Vstop event. takoj. — Ponudbe pod „Doljša praksa 2995“ na upravo Sl. Nar. 2995

Pečatni vosek

2580 kolonjske vode, Bay-Rum, francosko žganje „Eleva“ or“. Glavna zaloge: F. Sibenik, Ljubljana, Gosposka ul. 16.

Trgovina z železnino

„pri Zlati lopati“

Eriavec & Turk

(prej Hammerschmidt)

Ljubljana, Valvazorjev trg 7

nasproti križevniški cerkve.

Zaloga cementa in karbida.

Velika zaloga klobukov in slamičnikov se dobi pri

Franc Cerar

tovarnar v Stobu pošta Domžale

Prevezamo se tudi stari klobuki in slamičniki v popravilo pri Kovačevič i Tršan v Ljubljani, Prešernova ulica št. 5.

Sprejemanje v sredo.

Zaloga v Celju Gosposka ul. 4

Vsakovrstne obleke

izgotavlja po meri in najnovejšem kroju v najkrajšem času

Alojz Lombar,

Sp. Šiška, Celovška c. 95

Zdravilno kopališče Gleichenberg, Stajersko. - Postaja FELDBACH - Sezona: Maj — Oktober. Zdravi katere, naduho, emphysem, bolezn srca itd. Izborni zdravilni pomočki, Dobra prehrana. Slovita vrleca: Konstantinov in Emin. Pojasnila in prospekte daje Kurkommision Gleichenberg. 2981

Dobra naložba glavnice.

Dvonedstropna hiša v najelegantnejšem delu Dunaja (Hietzing) 1914 zgrajena, s takoj prostim stanovanjem z dvema sobama se prodaja za SHS kron 1.500.000. Več pove Ingenieur FRÖHLICH, WIEN, Auhofstrasse 90. 3028

Sezija v Dolenjskih Toplicah

se bode radi prenovljenja v kopališču nekaj tednov zakasnila.

Otvoritev se objavi v vseh dnevnikih.

Ravnateljstvo kopališča.

Važno za kmetovalce in male obrtnike.

Na prodaj je 14 Reform Benzin-Benzol motorjev od 6 do 12 HP (konjskih sil) nemške fabrikacije. Več se izve v pisarni: TRIGLAV, Krekov trg 10/L. 2998

Stanovanje

v novi villi v sredini mesta dobi kdor plača najemno za dobo 5 ali 10 let naprej. Ponudbe pod „5 ali 10 let 2908“ na upravo Slov. Naroda. 2908

Kontoristinja

večša knjigovodstva, strojepisja in stenografije se sprejme takoj. Ponudbe na poštini predal št. 102, Ljubljana

Ludwig Hinterschwinger & Co. Maschinenfabrik u. Eisengieserei G. m. b. H. Lichtenegg bei Wels. O. Oestr. Specialiteter

stroji za opekarnice

ter kompletne opreme za opekarnice in tvornice za glinasto blago, kamnolomne

in kompletne naprave za napravljanje gramoz in peska,

transportne naprave:

prenosne naprave na vrvi in verige, riže na vrvi, ranžirne naprave, krožni transporterji, viseče železnice, naprave za polnjenje kotlov s premogom, elevatorji itd.

Stroji za dviganje bremen: škripci, navoji, graniki, dvigala, naprave za prekladanje za kosovno in množinsko blago, viti in stroji za izpravljanje blaga, ranžirni navoji itd.

Opreme za steklarnice:

oblike za prešano, pihano in strojno blago stroji za kompletne brusilne naprave, armature za peč in orodje za vso steklarsko industrijo.

Hotel „ROKAN“ Selce, Hrv. Primorje,

z lastim morskim solnim peščenim kopališčem — Otvorjen letno in zimsko sezono. Kopališče se otvori 1. majnika. — Izvrstna domača kuhinja. — Privatna stanovanja na razpolago. 2065

Pojasnila daje

Karlo Dovečar, hotelir.

Vsakovrstne obleke kemično čisti in barva v vseh niansah tovarn

na Jos. Reich, Ljubljana.

Sprejemališče:

Selenburgova ulica št. 4.

Podružnice:

Maribor, Zagreb, Kočevje, Novo mesto.

Dr. Ing. Miroslav Kasal

oblastveno poverjeni stavbni inženjer in mestni stavbenik

Ljubljana, Gradsko št. 13.

Stavbno podjetje in tehniška pisarna za beton-, železobetonske in vodne zgradbe, arhitekturo in vsakovrstne visoke stavbe.

Projekiranje.

Zahvala.

Za presrečne dokaze sočutja in izraženo sožalje ob prebriski izgubi, ko nam je umrl naš srčnoljubljeni sin, brat, nečak in bratranec

Franjo Rus

stud. med.

izrekamo tem potom vsem, ki so počastili njegov spomin s krasnimi venci in cvetjem, ki so ga spremili na zadnji poti in ki so imeli tolažilne besede za naše gorje, svojo iskreno zahvalo.

Zlasti se presrečno zahvaljujemo g. dr. Schiffreru iz Ribnice za njegov trud, s katerim si je prizadeval rajniku lajšati trpljenje ter mu rešiti življenje, častiti duhovščini, tovarišem medicinem in akademskemu društvu „Jadrana“ za spremstvo in nagrobne govore, kakor tudi domačemu govorniku dr. Moharju, učiteljsvju in šolski mladini, domačim ter pevcem iz Sodražice in Ribnice za lepo v srce segajoče petje, gasilnemu društvu ter vsem, ki so od blizu in daleč prišli izkazati pokojnemu zadnjo čast.

V LOSKEM POTOKU, dne 26. aprila 1922.

Žalujoča rodbina Frane Rusova.

**Smrekove, brastove, bukove, brstove, lipove,
jesenove, metesne blode** kupuje po dnevnih cenah
Parna žaga Koršič,
Spodnja Šiška, telef. 180.

Ustanovljeno leta 1898.

Ustanovljeno leta 1898.

Mednarodni transporti

Antonio Biancheri & Comp.
Postojna

Centrala: Ponteba.

Podružnice: Postojna (Poštni predal 17), Villach (Poštni predal 51)

Agenture: Prestranek, Trbiž, Arnoldstein.

— Odprema vsake vrste blaga. —

Specijalna odprema živil, žive in zaklane živali v katerikoli kraj.

Morsko kopališče Bačka na Krku

sezona od 1. maja do 30. septembra.

Vsa navodila daje

Ante Tudor,
lastnik hotela „Velebit“.

Razglas.

Dražba za prevzete zidarskih, tesarskih, mizarskih, ključavničarskih in kovaških, kleparskih, lončarskih, slikarskih ter pleškarskih del pri prezidavi šole na Babnem polju pri Ložu se vrši dne 15. maja t. l. ob 10. uri na Babnem polju šte. 9. Vsa dela so proračunana na 245.595 Din.

Načrti, stroškovnik ter dražbeni popoji so na ogled pri pred sedniku stavbnega odbora, Viktorju Troha, Babno polje šte. 9

Stavbeni odbor.

LESNI CEMENT

karran, karbolinaj,
sirešna lepenka.

Stalnostno trnje, spno, sadra, porland in romancement,
opaka, traverza, betonske železje, izmota opaka in moka.

„GRADIVO“

Zagreb,

Bogovičeva 3.

Telefon 5 - 55

Brz.: GRADIVO.

Nove knjige

Tiskovne zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica.

Dr. J. Tigar, Boj nalezljivih bolezni. S slikami. Broš. 10 dinarjev, po pošti 75 p več.

Dr. Fr. Gorčič, Socialna zaščita dece in mladine. Broš. 10 dinarjev, po pošti 75 p več.

Jos. Stritar, Sednikovi. Povest. Broš. 7 D, vez. 10 D, po pošti 50 p več.

B. H. Barbousse-Debellak, Oganj. Vojni roman. Broš. 18 D, vez. 22 D, po pošti 2 D več.

Fr. Zbanič, Pesmi. Broš. 8 D, vez. 11 D, po pošti 50 p več.

Lankarjev Zbornik. Uredil dr. J. Glonar. Broš. 18 D, vez. 21 D, po pošti 1 D več.

**V trgovini
O. Bernatović
Mestni trg 5**

se dobe že po jako nizki ceni:

moške obleke	od 160 Din naprej
raglani	od 250 Din naprej
moške hlače	od 80 Din naprej
damski plašči	od 150 Din naprej
damski kostumi	od 100 Din naprej
damske modne obleke	od 200 Din naprej
damska krila	od 60 Din naprej
in bluze	od 30 Din naprej

Spomladne novosti vedno v zalogi.

Na veliko!
Trgovska hiša Brača Klein,
Jelačičev trg 2, Zagreb, telefon inter. 16-74,
prodaja cenó
angleški sukanec
D. M. C. mavec.
Gumaste žoge. Gumaste žoge.

**Zajamčeno popravljene
lokomobile**

vročeparne, nasičenoparne,
prvovrstni izdelki ob takoj-
šnji dobavi za vsakršno silo,
vsakršno kurivo.

**BRÜDER
FISCHER**

MASCHINENFABRIK

Wien III., Fasang. 30.

Brzjavi: Lokomobilfischer.

Medić, Rakovec & Zankl

preje A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudninskih barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z. o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavi: Meraki, Ljubljana.

Telefon: 64.

Emajlni lak. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za obleke,
vse vrste barv, suhe in oljne, mavec (Gips), mastenec (Feder-
weiss), strojno olje, karbolinaj, steklarski in mizarski klej, ple-
škarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to
skoro spadajoči predmeti.

„MERAKL“ Lak za pode. „MERAKL“ linoleum lak za
pode. „MERAKL“ Emajlni lak. „MERAKL“ Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

**Wöllesdorfer-
Werke**

Žel. postaja: Feuerwerkanstalt der Sehnobergbahn

Prodaja: WIEN VI., Mariahilferstrasse 85, I. Stk.

Brzjavi: WÖLLESDORFER WIEN.

Izdoljujejo:

razstrelilne kapice za rudnike in iztrebljevanje gozdov;
posteljne vložke; vseh vrst strugarsko blago; brane;
naboje za šobertke, pištole, samokrese, winchesterje;
jamske svetilke; lovske in druge naboje; kavne gar-
niture z elektr. opremo in brez nje; stroje za izpodko-
pavanje krompirja; okove in ključalnice za kovčge;
manikure; bakrene in medene ročke za kavo moca;
medene okove za pohištvo; patentne oljne mazalne
ročke z dvojnimi filtrom; brivne aparate in klinje; se-
kalnike; snežne kotliče; drobilnike; mlatilnike; spi-
ralne in pohištvene vzmeti; žepne tehtnice; čajovare z
elektr. opremo; čajne garniture z elektr. opremo ali
brez nje; bobenske sekljače; primoke za vrata s ščiti;
tehtnične skodelice; vozne svetilke; vodne ročke z elektr.
opremo ali brez nje; turške umivalne skodelice; vseh
vrst orodje; vžigalne vrvice za raznesilo. 2727

Postranski zaslužek

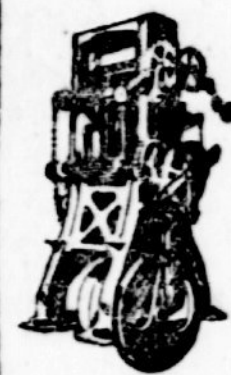
je zagotovljen vsakemu, ki bi tudi le prilično izven svojega redne-
ga poklica posredoval življenska in nezgodna zavarovanja za pod-
pisano družbo. Takim posredovalcem nudi družba najugodnejše
provizije.

Življenski in nezgodni zavarovalni oddelki Jugoslavije sprejme pa
tudi potnike s stalnimi dohodki v svojo službo. Prednost
imajo prosilci s prakso.

Ponudbe je nasloviti na:

Ravnateljstvo zavarovalne družbe „Jugoslavija“ v Ljubljani.

Industrijsko-električno podjetje **INZ. TURNER & Co. v Ljub-**
ljani, Sodna ulica št. 1 (podružnica v Mariboru, Aleksandrova
cesta št. 44) priporoča veliko zalogo

elektromotorjev

v kmetijske in

obrtne svrhe

ter dobavlja promptno

polnojarmenike

vseh

velikosti.

2053

Zakup lova.

Meščanska korporacija v Kamniku pri Ljubljani SHS
daje od 1. junija 1922 naprej za pet let v zakup planinski
lov na „Dole“ v onem delu svojih bistrskih gozdov, ki leži
poglavito med potokoma Konjska in Bela s površjem okoli
1500 ha, z različno divjačino, predvsem s stalno naseljenimi mno-
gobrojnimi divjimi kozami.

Ponudbe, katerim je priložiti 50 % ponujene letne zakup-
nine kot vadij, sprejema do 15. maja t. l. upravništvo omenjene
korporacije, ki daje vsa nadrobna pojasnila in kjer so zakupni
pogoji na vpogled. 2837

Naročite takoj!

Ljubljanski Zvon

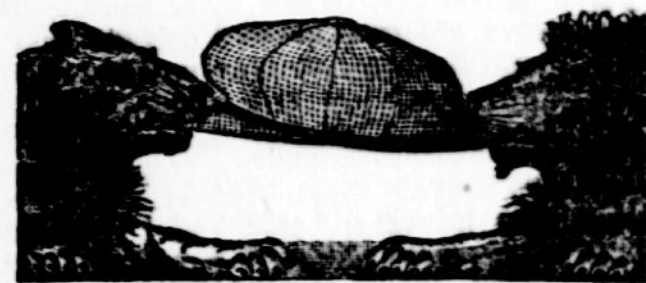
za leto 1922.

Pod novim uredništvom pesnika Fr. Albrechta je letošnji letnik jako zanimiv in
mnogovrsten. S tretjo številko začne izhajati zanimiv zgodovinski roman,
ki je zajet iz srednje veškega življenja koroskih Slovencev.

Naročnina za celo leto znaša 60 dinarjev in se pošlje na
Tiskovno zadruge v Ljubljani, Prešernova ulica.

Dobi se še letnik 1921 (50 Din.) letnik 1920 (30 Din.) in letnik 1919 (30 Din.)
Poštšina za vsak letnik 5 Din. 2024

Pozor! Pozor!

Pozor! Pozor!

Izdelujem vsakovrstne sportne čepice v vseh oblikah
kakor tudi čepice za gasilce in za vsa druga društva
po najnižjih cenah.

Eligij Ebber, Ljubljana,

Stari trg št. 5.

Na debelo.

Postrežba točna.

2723 Na drobno.

S. Potočnik

Ljubljana, Selenburgova ulica šte. 6, I.

**Učni krojni zavod in krojač-
nica za dame in gospode.**

Kot večletni krojitelj pri dvornem založniku M. Tiller na Du-
naju, zbog prakse pridobljene pri prvovrstnih zavodih v
Franciji in Angliji, mi je mogoče svojim cenj. odjemalcem
postreči s prvovrstnim strokovnim delom. Za francoske to-
alete za dame damska postrežba. Za vsako sezono najno-
vejši žurnali in kroji iz inozemstva, po katerih se obleke
izdelujejo, so na razpolago, istotako tudi vzorci iz najfi-
nejšega blaga za dame in gospode.

Dela prvovrstno in solidno.

Cene zmerno.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

Podružnice:

Split, Trst, Sarajevo,
Gorica, Celje, Mari-
bor, Ptuj, Brežice,
Kranj in Novi sad.

LJUBLJANA - STRITARJEVA ULICA 2.

se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

Prodaja srečke razredne loterije.

Telef. šte. 261 in 413.

Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana.

Delniška glavnica
K 50,000.000.

Rezervni zakladi
K 45,000.000

Božo Borko:

Iz življenja v sovjetski Rusiji.

1. Učenjaki.

Katastrofa stare Rusije je silno prizadela ruskega znanstvenika. Intelktualno in pravno šibkejši sloji so se najhitreje prilagodili izpremenjenim razmeram; čim večja pa je bila intelektualna moč, tem silneje se je ustavljala splošni nivelaciji in tem težje je zadel posameznika katastrofalni preobrat vnanjih razmer.

Polom starega režima in že vkoreninjenega socialnega miljeja je moral nujno zamajati temelje ruskega znanstvenega dela in pregnati učenjaka iz njegove tihe in srečne delavnice v burni metež revolucije. Rus je intuitivni. Tudi ruski učenjaki so se posvetili iskanju življenjskih in svetovnih resnic s vsem entuzijazmom široke slovenske duše. V Rusiji je nastal tip učenjaka, kakor ga opisuje H. Taine kot karakteristiko nemškega duha: človek z entuzijastično ljubeznijo do svoje znanstvene stroke, analitičen do skrajnosti; človek, ki je pripravljen, da za eno podrobnost svojega znanstvenega iskanja žrtvuje polovico življenja, ločje in zasleduje z ono vztrajnostjo in trdovratnostjo, ki je že podobna fanatizmu globokovernega asketa. Ruska znanost je vključevala politično atmosfero, ki jo je vzdrževal fevdalno-militaristični režim, napredovala v naglem tempu in kazala, da bo ruski narod povedal človeštvu še mnogo novega. Doma in izven Rusije je rasel ugled ruskega znanstvenika. Znanstveni zavodi in laboratoriji v Petrogradu in Moskvi so bili na evropski višini. Krog njih se je zbiralo lepo število znanstvenih delavcev: samoniklih učenjakov in duhovitih raziskovalcev v vseh panogah sodobne znanosti.

Kakor v vseh prevaritih dobah, tako je bil tudi v Rusiji znanstvenik poptisjen ob stran. Pred njim se je odigraval velik, zagoneten zgodovinski proces in sprilo njegove elementarne sile so umolknil vti finiši, duševnejši akordi življenja, da se je tem lažje zaslilo bučanje prapravnih človeških nagonov in strasti. Kaj so bile nasproti temu vse znanstvene metode, vse duhovite teorije, zgrajene v varnem zaščitnem kulturi?

Ruski učenjak je trpel in še trpi dvojno gorje: duševno in materialno. Duševno gorje leži v njegovi osamljenosti, v nedostajanju pogovora za resno in sistematično delo, v nerazpoložnosti za prilagoditev novemu miljeju; gmotno gorje pa v bedi, ki v znanstvenih razmerah tare vsakega državljanca sovjetske republike.

Mnogo ruskih učenjakov je odšlo v inozemstvo. Nekateri so se tu vsaj za silo ustali in nadaljevali svoje znanstveno delo, drugi pa se iščejo miru in dela.

Kaj je z onimi, ki so ostali v sovjetski Rusiji? Kratko skico o teh ruskih učenjaki nam podaja dr. Boris Sokolov v svojem nedavno izšlemu spisu »Znanost v sovjetski Rusiji«.

Iz sličic, ki jih je nanizal ruski učenjak o svojih tovariših, odseva vsa osamljenost vede in znanosti v Rusiji. Sokolovo opisanje je sicer nekoliko tendenciozno, vzhletemu pa plastično slika položaj ruske vede v enem izmed največjih revolucijskih miljejev, kar jih je kdaj bilo.

Ruski znanstvenik ni bil valen borbe, one odkrite in neizprosne borbe, ki mora prelajati prekavisti ves narod in mu razčisti ozračje. Carizem je s svojim samoupravljanjem ovrnil razmah svobode in znanstvene misli, ni pa izrazil intelektualne borbe in odpora. Učenjak se ni biral za javno življenje, oziroma ni imel dovolj moči, da bi izvalil vse konsekvence. Služil je svesto znanosti, ljubil ideje in se zaljeval v laboratorije. Ta apolitičnost ruskega znanstvenika je koristila razvoju ruske znanosti, ni pa koristila trdi narodi. Ko je nastopila velika nacionalna kriza, je bil ruski znanstvenik podoben talcu. Odloč od njegova današnja osamljenosti.

Da se povrnemo k Sokolovu! Pogoj za razvoj znanosti, pravi Sokolov, je njena neodvisnost. Pod sovjetskim režimom se mora ruski znanstvenik boriti zmoči in zopet za svojo idejo in prepričanja, za znanstveno objektivnost. Proti temi o neodvisnosti znanosti, ki jo mora podpirati vsak, ki ima cente potrebe znanosti, so postavili bolševiki doktrinaristično o proletarijski znanosti. Proletarijska znanost je postala v sovjetski Rusiji ena izmed priljubljenih fraz. Najbolj barantalo z njo oni, ki so daleč od znanstvenih metod milletina. Često o proletarijski znanosti izvirajo izlišne nepravilne premisa in popolnoma napačne znanosti. Nastalo je iz predčrtka, da je znanost identična z raznimi oblikami socialnega nasilja in da je bila v službi proletariata. Ruski učenjak je moral to zmožnost ocenjevanje znanosti občutiti na lastni koži.

B. Sokolov navaja nekoliko pism. Ki slikajo proletariatsko znanost v praksi. Ta pisma so značilni dokument časa. Tako prvi moskovski profesor T. v. star. bolehal, da en imajo zaprtje v leti in nepretrgano zaslužke, ne da bi mu povedali vzroke. »Oni ne morejo razumeti, da je človek lahko daleč od politike, da lahko ljubim znanost... Učenjak bohtelovale pike. Da ga ne boli to, da je ne neodvisen znanstveni svet in da mora njegova stara znanost preživeti na ulicah. Ko se spominam, da je politika moja dosežena, da o fascisti Evropa, da je mišljena Evropa, da je... Zdal se mi je, da me bolelo, bolelo, bolelo...«

Ali na ta-le stila: »Kajti 2. era e konam Evropa na cesti. Nasprotni mu pride star znanstvenik profesor, ga ustavi, govoriča... znanost se travejo roke, obrača oči, premaguje se, nato na vzhleto: »Čisto, drsiti bi vse za Evropa Evropa! Bedasto je to, ali ješli moraš!«

v Boris Sokolov, Nauka v sovjetski Rusiji, Vapobčala bibli. Nr. 10, Berlin 1921.

Takih sličic bi se dalo nanizati vse polno in niso najtemnejše izraze revolucijskih dni. V zadnjih treh letih je umrlo »zaradi izrednih razmer« okrog 420 ruskih učenjakov. Precejšnje število jih je padlo kot žrtve sovjetskega kriminala. Da ruski Jakobinci niso pardonirali duševnih delavcev, ni treba znova dokazovati. O tej psihozi, ki se pojavila v vsaki socialni revoluciji, se je pisalo že dovolj.

Maksimu Gorkemu se je zahvaliti, da je dobil učenjak v sovjetski Rusiji vsaj nekoliko ugleda in da se mu je izboljšal gmotni položaj. Gorkij je napisal lepe besede o pomenu znanosti in vzpodbujal boljševiške državnike, do so popustili v svojem intrantnem stališču napram »buržuaznim« učenjakom. Meseca januarja leta 1920. se je sestavila »Petrogradska komisija po olajšanju obstanka znanstvenikov«. Ta komisija je stanovila v Petrogradu »Dom učenjakov«. Nadalje je dosegla, da je 1500 znanstvenikov začelo dobivati »poseben učenjaški pajok« (t. j. porcija živil, ki je za razne sloje različna). Polagoma so se obnovili znanstveni zavodi. Boreč se z velikimi težavami in hladnim nezaupanjem, se je skušal ruski učenjak povrniti k svojemu delu.

Koncem leta 1918. je bil ustanovljen »Državni optični zavod« pod vodstvom fizika prof. D. S. Roždestvenskega. Istega leta je nastal zavod za fizikalno-kemično analizo. Oba zavoda imata bolj praktičen pomen. Nastalo je tudi še par drugih institutov, ki zaposlujejo nekoliko znanstvenih delavcev, katerih delovanje pa ne nalde ne razumevanja in ne podpore. Mnogo se je začelo delati na sociološkem, zgodovinskem in naravoslovnem polju. To delo pa seve ne more biti temeljito, dokler nimajo znanstveniki odgovarjalno eksistence in dokler ne morejo biti v stiku z drugimi znanstvenimi zavodi in učenjaki v Evropi ter v ostalih delih sveta. Sokolov podaja v zgoraj omenjenem spisu površen pregled dela, ki ga je izvršil ruski znanstvenik v najkritičnejši periodi ruskega znanstvenega razvoja.

Če primerjamo to delo z velikanskimi izpremembami, ki so razdelile strukturo ruskega naroda in ki še danes podaljšujejo zagonetko njegove velike krize, se nam to delo dozdeva kot tih, lep spomin na minule čase, kakor listje, ki ga zanaša zimski veter pred naša okna, da nas spomni na spomlad in njene radosti...

Kdo ve, ali ne bo ruski znanstvenik posrejel v to kavično vrvenje kraj sebe, postavljen manj analitičen in bolj sintetičen, poskušal iskati v vseh panogah vede in filozofije izraza novega življenja, izraza človeštva, ki nastaja?!

Svetovna zveza dece.

Kadar pride k nam kaj novega, je prav, da presodimo stvar na vse strani, da vidimo, ali je v nji kaj dobrega in koristnega za nas; treba pa je tudi, da se o stvari dobro prepričamo, predno o nji izrečemo svoje mnenje. Tako se je pri nas zadnji čas pojavila miss Parker kot propagatorica nove svetovne organizacije Rdečega križa. Miss Parker je odšla od nas v Zagreb in tam je zvedela, da imamo pri nas pomisleke proti tej organizaciji, in sicer je čula dvojno mnenje: eni so baje trdili, da je to mednarodna organizacija, in da skuša med mladino širiti duh internacionalizma, dočim mi v sedanjem položaju potrebujemo predvsem narodne vzgoje in še te si nismo dovoljevali popolnoma urediti. Drugi pomislek je izhajal iz našega — ponosa: rekli so baje nekateri, da nismo zamorci v kakih afriških kolonijah, da bi nas morali Angleži hoditi učiti — snage. Mem tem so otroci po naših šolah dobili zobne ščetke in mila — in ne sreča je hotela, da je bilo mnogo tega blaga za nič. Ščetke niso bile prvovrstne in ščetke so ostajale otrokom v ustih; mila je bilo slabo in je spominjalo na vojne čase. (Blago je bilo baje naročeno, oziroma kupljeno na Dunaju.) To je celo akcij nekako diskreditiralo in ni čuda, da se je o tem tako glasno šepetalo, da se je slišalo — do Zagreba. Miss Parker je torej vrnila v Ljubljano, da bi nas pomirila in pojasnila še enkrat, da tu ne gre niti za internacionalizem, niti za afriške kolonije, in tudi ščetke in mila niso glavna stvar, ampak je sredstva, ki se o prvem začetku lahko napačno rabijo in — razumelo. Zdi se torej, da se nismo prav razumeli, zato je treba naši javnosti pojasniti, za kaj gre.

Rdeči križ je ustanova, ki skrbi za zdravje naroda in na moralnih temeljih pripravlja pot svetovnemu miru. Zato skuša spraviti posamezne in celo narode v bližnjo zvezo, da se med seboj spoznajo in spoznamo in da so medsebojno pripravljeni, drug drugemu pomagati, kjer in kadar je potreba. To vzgojo je treba začeti pri otrocih, zato se organizira naraščal Rdečega križa.

Ta organizacija ima namen:

1. da se otrokom in mladini vcepijo osnovna pravila osebnosti, šolske in socialne higijene;

2. da v njih razvija moralni čut radosti za vsako dobro delo, ki so ga stvorili bližnjemu;

3. da jih seznanj z državljanstvenimi pravicami in dolžnostmi;

4. da jih navaja v smer človekoljubnega miljenja in jih vzgaja v smislu plemenitega človekoljublja.

Ze je širi točke nam jasno kažejo cilj te organizacije. Morebiti bo kdo rekel, da smo vse to delali dolele sami: To je res — a nihče ne bo trdil, da smo v tem oziru storiili vse.

En sličaj: zadnjič je nekje nekje učiteljica čistila okna, pri čemer so ji pomagale učenke. Nekdo, ki je in videl, se je pritožil v časopisu, češ: otroci naj se učijo. Pa našim mnenju pa je dobro in prav, da se mladina navaja na snago v šoli in da se učijo — delajo. Ako mladina sama čisti in snaga po snaredu, zna to snago in red tudi

ceniti in odnese s seboj smisel za red in snago tudi doma (brez ozira na to, da je šolska higiena važna tudi za zdravje otrok). Ali pa: pogosto damo otroku dar, da ga izroči ubožcu, da bi s tem v njem vzgajali sočutje do bližnjega. Dobro! Mnogo več pa je vredno, če mladina sama vodi kako akcijo za pomoč drugim (n. pr. sedaj za gladne ruske otroke) in se sama odreče nepotrebnih sladkarij in drugih izdatkov, da podpre skupno delo.

Glede 3. točke lahko rečemo, da ravno te vrste vzgoja razvija državljana bodočnosti, ki bo poleg svojih pravic dobro poznal tudi svoje — dolžnosti, dolžnosti do skupnosti. Naša doba potrebuje predvsem socialne vzgoje; sedanje socialne iluzije in teorije že danes kažejo svojo nemogočnost in nezmogljivost. Le prav vzgojen človek bo znal prav urediti družbo in državo, ker ne bo poznal le pravic, ampak tudi dolžnosti in ne bo mislil samo na se, ampak tudi na druge.

Vzgojiti plemenitega človeka! Premagati zver, ki se je razpasla med vojno in še zdaj divja po Evropi! To je geslo te vzgoje. In mi vsi mislimo, da bo šele mladina tista, ki bo prinesla rešitev Evropi. Mladino pa je treba k temu vzgajati.

Zdi se nam kot da bi imeli pred seboj »križarsko vojsko«. Ko stari križarji niso mogli obvladati svete dežele, je poslala Evropa svoje otroke na boj. Res, to je bila iluzija in verska blaznost. Tista otroška križarska vojska je propadla na poti, ker ji je Evropa naložila nenaravno nalogo. Nova križarska vojska, t. j. Naraščal Rdečega križa — se zbira v skupno organizacijo, da premaga zdaj sedanega sveta in da ustvari na svetu lenše življenje.

»Poštrevnost, nesebičnost, delo...« To so čarobne besede, ki tvorijo odgovor na vprašanje: Kaj je človeštvu najbolj potrebno?...

Ne denar, ki napravila tem večjo bedo, čim več ga je (n. pr. Rusija, Avstrija) ne izkoriščevanje, ki se samo masčuje, če ne v prvem, pa v drugem ali tretjem kolenu, niti snovanje socialnih in komunističnih teorij brez dela ne bo odredilo človeštva. Samo delo, delo in zopet delo in pri tem stalna misel na človeštvo, kateremu je človek upnik in dolžnik, zavest bratstva in dolžnosti do skupnosti — edino to bo povzdignilo narode, države in človeštvo k novemu napredku.

Zato je treba v tem smislu vzgajati novo generacijo. Telesno in duševno zdrav človek je ideal bodočega družbe. Zato pravi program organizacije:

»Ker v življenju semo oni našlejo popolno srečo, ki so zdravi in žive v zdravi sredini, je prva dolžnost vsakega člana »Naraščala Rdečega križa«, da pazi na svoje lastno zdravje. In ker vemo, da snaga pomeni polovico zdravja, lo moramo gojiti ne samo z ozirom na svojo osebo, ampak tudi v šolskih prostorih. Snaga in red mora biti v ponos vseh učencev. Zato se bodo člani »Naraščala« potrudili, da ta cilj dosežejo (t. j. da v vse predš zaveže, da je vsak odgovoren zase in za vse, da vsak misli nase in na skupnost, da vsak dela za se in — za vse!). Mislimo torej, da bodo stariši družbi — in šola je prva njegova organizirana družba — vzgala kot »zoon politikon« (družabno bitje), da govorim z Aristotelom. Zdrav otrok je radost staršev in stariši bodo srečni, ko bodo videli, da se mladina tudi v šoli vzgaja v tem smislu, da se navaja na snago, ki je prvi pogoj zdravja.«

Program pravi dalje:

»Vsi člani čezra razreda se zavežejo, da bo vsak vršil svojo socialno dolžnost, da bo vsak otrok med seboj pomagal v nesreči, v boleznih, pri učenju itd. Člani se bodo zavedali tega, da vsako delo zasluži spoštovanje, posebno če je bilo sklenjeno v pomoč drugim ali pa v splošno korist. Želja da se pomaga drugim, se more izvesti na več načinov (n. pr. deklice lahko plečejo za revne otroke, dečki lahko izdelujejo igrače za otroke v bolnišnici itd.). Za večje akcije se lahko združijo celo šole. Povdarjati je treba, da tu ne gre toliko za denar kakor za delo, ki se vrši s splošno korist.«

Te smeraloe nove vzgoje se pri nas sicer že uveljavljalo in imamo tudi neke družbe, ki v tem smislu delujejo (n. pr. Sokolstvo, Kolo »jugoslovenskih sester, Društvo za naščito dece itd.). Društvo »Rdečega križa« pa hoče organizirati na teh principih svetovno zvezo otrok. Organizacija se seveda vrši po šolah. Otroci plačajo mesečno (pri nas) 20 para. To se porabi za razne potrebe. Izdaja se tudi v vseh svetovnih jezikih list za otroke, ki prinaša citate in poročila raznih narodov in dežel. V listu so slike iz Rusije (lakota) iz Amerike (otroci pri delu v šolskem vrtu itd.). Da bi tak list naši mladini prinesel marsikaj novega in dobrega in ji razširil obzorje, ni dvoma.

Ako pregledamo vse to, bomo videli, da je ideja zdrava in da nimamo nobenega vzgoja, da bi je doma in v šoli ne podpirali.

Ščetke in mila so bile torej le začeti, ki nas ne sme ostrašiti. Umivali smo si zobe in roke že tudi prej, ne bo pa škodovalo, če preide mladini v kri in meso zavest, da je snaga pogoj zdravja, zdravje na pogoj sreče in da se s tem počasi vcepijo misel, da smo vsi del velike svetovne družine, ki bo tem srečnejša, čim srečnejši bo posameznik in da se zategadelj naša dolžnost, množiti to srečo pri sebi in pri drugih — pa tudi pomagati vsem onim, ki je nimajo.

Svetovna zveza otrok! Pomislite, koliko jih je! Ali vas ne obhaja vesela misel, da je tudi vaš otrok med njimi, da se med njimi vzgaja in pripravlja na bodoče življenje, da bo zdrav in srečen in da bo po-

magal vsem, ki z njim obenem žive pod istim božjim soncem in bo skušal srečnejši svet zapustiti svojim potomcem! Križarska vojska! Da, sveta je ta vojska proti sebičnosti, sovraštvi in nesrečam sedanjega sveta! Res je, mi živimo v veliki dobi! Svetovna vojna je šla preko nas! Svetovni preobrat. Toda na razvalinah je treba zidati novo življenje! Zidal ga bo nov človek. Ta novi človek je mladina sedanjosti, ki naj bo vzgojena v novem duhu. Morebiti bo njej dano, da bo živela lepše življenje, da ne bo doživela novo svetovno katastrofo, ki jo, preživljamo mi. Naraščal Rdečega križa ima ta namen. Mi želimo sreče svojim in drugim otrokom, zato bomo zadovoljni, ko jih bomo videli v svetovni zvezi na delu za bodočo srečo človečanstva.

Bila bi iluzija, ko bi mislili, da se bo kdaj svet spremenil v raj. Nikoli ne bo tako popolnih bitij na svetu. To je usoda življenja. A mi nečemo samo od drugih sprejemati — mi hočemo tudi dajati, hočemo delati za veliko bodočnost. In če ne mi — naj delajo naši otroci. Ako bo naša deca član svetovne zveze, bomo tudi pokazali, da imamo smisla za velike ideje in da smo pripravljeni in zmožni sodelovati pri velikem delu, ki bo seveda tudi nam samim v čast in korist.

Dr. Henrik Steska.

R zakon o uradnikih.

Naša ustava in predloženi zakoni o upravnem sodstvu in o samoupravi predvidevajo precejšnjo decentralizacijo javne uprave. Velik del javne uprave pripada po teh predpisih teritorialnim edinicam, kakršne so oblasti, okraji in občine. Ta samouprava obsega poleg neke izvestne pravice do davanja abstraktnih predpisov pred vsem ustanavljanje, vzdrževanje in podpiranje obče koristnih zavodov in podobnih naprav ter pravico, da zaradi kritja naravnih stroškov nalaga davek in pristojbine. Teritorialna samouprava obsega tedaj skrbstvo za povzdigo gospodarskih in socialnih, prosvetnih in zdravstvenih razmer ter izmed oblastnih poslov finančno oblast. Drugih oblastnih poslov vobče ne opravlja in jej tedaj ne pripade varstvo javnega reda kakor n. pr. policija, upravni nadzor nad nižjimi samoupravami in upravno razsojanje. Le občine bodo pač tudi v bodoče še vršile posle lokalne policije in oblastna samouprava bržkone ne bo le izdajala gradbene predpise, temveč jih bo v višji stopnji tudi izvrševala.

Pri državni upravi opažamo decentralizacijo v tem smislu, da bo oblastno upravna instanca vobče obenem tudi poslednja administrativna stopnja, od katere gredo pritožbe le še na upravno sodišče, a ne na vrhovno upravno oblastvo, t. j. na ministrstvo. Treba je, da se pri državni upravi ta decentralizacija dosledno izvede in da se upošteva tudi v zakonu o državnih uradnikih. Različni geografski, socialni, ekonomski, prosvetni in verski odnosi v naši obsejni državi to zahtevajo, saj so uradniki zaradi prebivalstva v službi in moralo tedaj tudi njega težnje, potrebe in življenjske razmere dobro poznati. Predlog zakona o državnih uslužbencih ne izražajo zadostno jasno in zanesljivo tega načela.

Od vladne komisije v Beogradu izdelani predlog uradniškega zakona deli državne uslužbence v šest kategorij. Prve štiri kategorije so uradniki, peta kategorija poduradniki in šesta kategorija sluga. Vobče se zahteva za prvo kategorijo fakultetsko izobrazbo, za drugo kategorijo maturo srednje šole, za tretjo kategorijo šest razredov srednje šole, za četrto kategorijo štiri razrede srednje šole, za peto kategorijo osnovno šolo in za šesto kategorijo najpoznejšo pismenost. Za vsako teh šest kategorij so določene posebne osnovne plače, posebne položajne plače in posebne stanarine. A tudi v isti kategoriji niso osnovne plače jednake, temveč imamo v vsaki kategoriji 10 stopenj osnovnih plač. Šklobovanje v vsaki stopnji traja vobče po tri leta. V višjo stopnjo se pride avtomatsko. Leto, katero je bil kdo slabo ocenjen, ne šteje za avtomatsko napredovanje v višjo stopnjo osnovne plače in istotako ne leta, glede katerih se je z disciplinsko razsodbo zavajalo napredovanje. Če je bil kdo glede enega in istega leta slabo ocenjen in se mu je z disciplinsko razsodbo zavajalo napredovanje, se mu ne odšteje le eno leto, temveč dve leti za napredovanje. Kadar kdo zasluži triletni rok v najvišji stopnji osnovne plače, se mu zviša najvišja osnovna plača za 25 odstotkov.

Stanarina se ravna po stopnji osnovne plače in po kraju, redna stanarina se namreč v nekaterih dražjih krajih zviša za 20, 30 ali 50 odstotkov.

V vsaki kategoriji je več položajnih grup. Ki odgovarjajo nekako našim činovnim razredom. Za vsako položajno grupo je določena posebna položajna plača. Kakor številni položajni grupo, tako je tudi položajna plača v posrednih kategorijah posebej različna. Razlikuje se v glavnem trije vrste položajev, en privravljeni položaj, eden ali dva pomožna položaja, eden ali več glavnih položajev. Ti položaji (funkcijske grupe) niso zgolj položaji v višjo ali manjšo položajno plačo in v višji ali manjši činom ali rangom, temveč tudi z določenim delom. Položaji se namreč razlikujejo v eni in isti kategoriji in v eni in isti stopnji po vodilnih in nadzornih postih, po večji ali manjši samostojnosti, po popolni pomočni službi in po pripravi za službo. V višji položaj se pride po imenovanju, a tudi pri tem imenovanju se ne sme postopati enako po svobodni volji, temveč v večini primerov predmislelo podrobnejši predniti, koga je treba imenovati.

Dodaček na deče je za vse kategorije in za vse stopnje isti, a se razlikuje po starosti dece.

V penzijo se vstjelejo osnovne plače (razen 25 odstotkov povzika), stanarine

(najnižje krajevne skupine), položajne plače in dodatki za dečo.

Oseba, ki stopi v državno službo, se sprejme le začasno in pride v pripravilni položaj. Kot začasni državni uslužbenec prejema le polovico normalnih prejemkov. Uradnike bi prejel v državno službo kompetentni minister, poduradnike in slugo pa na osnovi njegovega pooblastila tudi podrejeni državni organi. Menim, da je ta predpis o kompetenci za sprejem v državno službo vsakek preretan. Predpis bi se smel omiliti in bi naj o začasnem sprejemu uradnikov odločal vobče še oblastvenica urada, pri centralnih uradih pa še centralnega urada. Uslužbenec dobi po enoletnem službovanju avtomatsko stalnost, a le ob ugodni oceni, ki se nanaša na obče strokovno znanje, na obče znanje o organizaciji državne uprave, na službeno in izven-službeno vedenje in na marljivost. Iz obče strokovnega znanja in iz obče znanja o organizaciji državne uprave je treba položiti kratek ustnen izpit pred komisijo za oceno. Potrdilo o stalnosti se izda za uradnike s kraljevim ukazom, za poduradnike in slugo z rešitvijo kompetentnega ministra. Ko postane državni uslužbenec stalen, prejema polne službene prejemke.

V višje položaje (funkcijske grupe) se pride z imenovanjem, vendar tudi in velja neka vrsta avtomatike, v kolikor specialni zakoni kaj drugega ne določajo. Predlog zakona ne predvideva razpisa službenih mest. Z izvršilno uredbo naj bi za vsako stroko določilo, ali se pri postavljanju v višji položaj vpoklicujejo vsi uslužbeni dotične stroke v vsi državi, ali le uslužbeni v določenem teritoriju ali le uslužbeni v določenem uradu. Izmed teh se ima izbrati dotičnik, ki ima najboljšo oceno, pri jednaki oceni vobče dotičnik, ki je v višjem položaju, potem oni, ki je daljšo dobo v nižjem položaju, in končno oni, ki daljšo dobo službuje. Pri jednakiosti tudi tega pogoja odloča kompetentni minister. Potrebna je dalje določena službena doba v celoti in v določenih nižjih položajih.

Za prelaz iz pomožnega položaja v glavni položaj se zahteva tudi poseben državni strokovni izpit, in sicer za vse kategorije in za vse stroke. Za najvišje položaje prve kategorije veljajo deloma drugi pogoji za napredovanje: kandidata predlagajo vobče kompetentni minister kralju v postavljanje. Za postavljanje v glavne položaje pri centralnih uradih se zahteva tudi poprejšnja službena določena doba v podrejenih uradih.

Pri vsakem uradu je eden ali več položajev določene stroke ali tudi več strok. Vsak položaj obsega določeno funkcijo ali delo. Na izpraznjenem mestu bi tedaj prešli nekako avtomatsko državni uslužbeni in marsikdo bi prav proti svoji volji premeščen v drug kraj, a druga oseba, ki bi rada prišla v dotični kraj, pa bi ne mogla biti imenovana za dotični položaj v dotičnem kraju. Te predpise o napredovanju v višje položaje bi bilo treba deloma predrugačiti. Vsa službena mesta naj se razpisujejo. S tem bi se preprečilo, da bi bil kdo proti svoji volji imenovan v višji položaj, a v kraju, kjer bi ne hotel služiti. Šele potem, če bi ne bilo kandidatov, naj bi smel poklicani organ določiti osebo, ki se valed službene potrebe premesti brez prošnje in brez pristanka.

Za razpisano mesto bi se morda z ozirom na kraj potevjavali tudi uslužbeni. Ki so že v višjem položaju, kakoršni oni, za katerega se daleč prošilo, dalje taki, ki imajo že jednak položaj v drugem kraju, in končno taki, ki so v nižjem položaju, izbira izmed kandidatov naj bi se sedaj vršila po podrejenih predpisih, ki kolikorotliko vpoštevajo prevažni teritorialni moment. Morda dajna budi pred vsom oceno, Boljša ocena daje prednost, Pri enaki oceni naj imajo prednost oni, ki že služujejo v dotični oblasti. Polem oblasti naj ne pomenja zgolj teritorial, omenjen v členu 95. ustave, temveč tudi ozemlje več takih oblasti, ako obstani urad določene stroke obsega več oblasti (n. pr. teritorialni direktorje pošte, direktorje železnice, apelacijski sodišči itd.). Ob jednakiosti takih pogojev naj ima prednost dotičnik, ki je v višjem položaju od drugih položajev, nato dotičnik, ki je bil doljšo dobo v prejšnjem položaju, potem oni, ki je že pri določnem uradu nameščen in končno dotičnik, ki ima daljšo dobo službe.

Druge stvari.

* Staropropovske izkopine. V Bvu, Blovu v Siriji je našel arheolog Moutet ostanke svetilišč s religioznimi predmeti in napismi, iz katerih je razvidno, da so Egiptčani osvojili mesto za časa tretje ali četrte dinastije Faranov.

* Katera dekleta se nallaje poročiti. Na to vprašanje je odgovorila Elizabeta Keith Morris v nekem angleškem listu takole: Nallaje se poročiti ona dekleta, ki imajo brate. Podpirajo le svojo trditve z nastopnimi izjavami. Bratje vzgajajo dekleta, ki se hočejo poročiti, najprejprostejšo, najnaravnaješe in nainčinkovitejšo. Kati bratje vedno čisto natanko, kaj je moškimi na dekletih všeč in česa ne morejo prenašati ter tako v tej smeri vplivajo na sestre. Bratje so tudi pogostoma direktni posredovalci porok, včasih pa se protivijo enerzično poročnim namenom svojih sester. S tem pa je podpirajo željo, prilafelja, katremu nehoče odstopiti sestre, toliko bolj, tako da se ta končno z vso silo potrdi, da dobi zaželena mladenko in tako so bratje tuintam nevede poročni posredovalci. V družini z brati pa se nič dekle samo po sebi, kako se z moškimi obuje, kaj mu ugaja in kako si je treba ohraniti svoje varstvo v občevarju z močnejšim spolom.

Zbirajte znamke

24
Jugoslovensko Matice!

Prevozne lokomobile

1 Garrett Sons 18/24/26 HP nasitena para, z jamčeno obrato zmožne, točno dobavne 3 skladišča GRAZ
F. Langer, Graz, Brockmannsgasse Nr. 87.

Veletirg z vinom Andrija Golubič, Zagreb

na veliko! Klet: Berislavičeva ul. 2. Telefon 10-76 na malo!
Poslovnica: Jurišičeva ulica šte. 10. Telefon šte. 20-16.

Vino prodaja na vagone in na malo hrvatska brla nova in stara, dalmatinska črna, ljutomerska leta 1917 in 1921, ter iz lastnega vinograda. Odpremlja naravnost od nabavnega mesta po zelo povoljnih cenah. Nadalje se priporoča izvrstna domača tri leta stara slivovica, doma dvakrat kuhana.

Ad št. 27219/21.

RAZGLAS.

V smislu sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dne 22. marca 1921 je vožnja po mestu s težkimi avtomobili, ki imajo železne, obroče, sploh prepovedana.

Vožnja s težkimi (tovarnimi) avtomobili, tudi če imajo gumijaste obroče, je pa na podlagi sklepa občinskega sveta z dne 6. decembra 1921 prepovedana po sledečih ulicah, cestah in trgih: Stari trg Sv. Petra cesta, Kolodvorska ulica, Prečna ulica, Frančiškanska ulica, Kolesarska ulica, Križevniška ulica, Štebnburgova ulica, Gradišče, Cegnarjeva ulica, Zalokarjeva ulica, Ravnikarjeva ulica in Samotna ulica.

Prestopki kaznujejo se po določilih cestno-policijskega reda z globo do K 2000.—

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 25. aprila 1922.

3018

Bratska sokolska društva!

Imam v zalogi vse oblačilne potrebščine, slavnostne kroje, telovadne obleke, čevlje kakor tudi za vse oddelke moške, ženske itd.

Jahalne odeje z monogrami le po naročilu. — Ceniki na zahtevo zastoj!

Zdravo!

Pet. Capuder

dobavitelj J. S. S.

v Ljubljani, Vidovdanska cesta 2.

2977

Največji davki

katero plačate Vam nastanejo, ako ne gledate na to, kje nakupujete, izgubite denar in imate poleg tega večkrat še sitnosti. Poskusite enkrat z ilustriranim katalogom tvrdke H. Suttner, (imetnik Henri Maire), Ljubljana št. 3. Ta Vam svetuje resnično dobre ure, specialne znamke „IKO“ iz lastne tvornice v Švici, kakor tudi druge dobre žepne ure, zapestnice, svetilne in stenske ure, verižice, prstane, zapestnice, uhane, namizno orodje, krstina in birmanska darila ter vso drugo zlatarino in srebrnino. Pa tudi porabne predmete kakor: škarje, nože, britve, lasestrižne in brivske stroje, steklorazce, doze za tobak, svačice in smotke, nazigalce in denarce kupite dobro in ceno pri tvrdki!

H. SUTTNER, (imetnik Henri Maire), Ljubljana št. 3.

Anilinske barve

iz tvornice „Farbwerke vorm. MEISTER Lucius & BRÜNING“ „Hoechst. M. (Deutschland)“
nudi najcenejše

Dr. Haneberg & Co. kemično podjetje

Novisad, Wilsonov trg 7-8.

Telefon: 3-70.

Brzjavni: Mancin.

Zahtevajte cenovnike!

2986

Lokomobile

vseh jakosti, z jamčeno obrato zmožne se oddajo
takoј franko vagon Maribor.

Stac. 150/180/200 HP vročeparnica, Wolf, s kondenzacijo zgraj. 1908.
stac. 29/37/50 HP patentna vročeparnica, Lanz, z izvrstnim cevokotlom, zgrajena 1908.
stac. 22/29/35 HP, patentna vročeparnica, Lanz, premično rešetkasto ognišče, zgrajena 1911.
stac. 25/30/35 HP z nasičeno paro, Güttler, zgrajena 1911.
stac. 26/38 HP, Badenia, rešetkasto ognišče, z izobčnim cevokotlom, nasičeno paro zgrajena 1903.
stac. 10/13/18 HP z nasičeno paro in visokim pritiskom, Lanz, zgrajena 1906.
prevozna 18/23/32 HP, vročeparna, Lanz, zgrajena 1908.

Jugoslovansko importno in eksportno podjetje, Inž. Rudolf Petlin
Maribor, Trubarjeva ulica 4. 3053 Telefon Interurban 82.

Kaluparja

(Plattenformer)

išče za takojšen nastop

Kranjska tvornica „Titan“
v Kamniku pri Ljubljani.

Reflektira se na - v izdelovanju kalupnih plošč, v livarskem poslu in s potrebo kupolne peči - popolnoma izvežbano, vestno in v vsaki stvari samostojno moč. — Služba trajna, plača po dogovoru. Stanovanje na razpolago.

3036

Več lepih spalnih oprav

politiranih, svetlih imam na prodaj, —
Ivan Andrievic, mizar, Kolizej, Gosposvetska cesta 13, prit., vrata 38.

Dražbeni oklic.

Dne 3. maja ob 8. zjutraj se vrši na Borovnici javna dražbena razporeda tosa nega losa, približno 150 m². Zglasiti se je zato ob 8. zjutraj na kolodvoru na Borovnici.

3016

Več tesarjev

in več tesarskih predelavcev sprejme takoj Ivan Zakotnik mestni tesarski mojster, parna žaga Ljubljana, Dunajska cesta 46.

2877

Hlapce

h konjem išče mesina pristava, stanovanje in hrana v hiši. Zglasiti se je Cesta na Kodeljevo št. 8.

2936

Kupijo se

stara, tudi pokvarjena dvo-kolesa, šivalni in drugi razni stroji, motorji etc. F. BAJEL, Ljubljana, Zvonarska ulica 1.

1127

Sprejme se več ključavničarjev za montiranje ključavnic, tudi se odda delo na dom. Bistra, Domžale.

2966

Psički

mladi, volje pasme, so naprodaj. Naslov v uprav. Slov. Naroda.

2968

Iščem lokal

za gostilno. Koncesijo imam svojo. Poleg tega pletem nogavice, jopice itd. na roko. Ponudbe pod lokal 2887 na upravo Slov. Naroda.

2887

Cigaretni papir

Abadie z zlat. in vodenim tiskom, pisemski v mapah, kartonih, trgovski, kancelijski, konceptni, stekleni, gladini (šingel) svileni in krepi v vseh barvah, raznovrstne razglednice, ovitke in papirne vrečke dobite najceneje v veletrgovini

Osvald Dobeic, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

Hotel Vega!

Pri meni se točijo sedaj najboljša vina, vsaki čas se dobe jedila gorka ali mrzla. Sprejemam tudi več gospodov na hrano. Da je dobra, za to jamči že ime gospodične Mici Kovač.

Priporoča se

ANTON MAVER,

gostilničar in posestnik.

3015

Bičevniki

pravi tržaški, gladki in orehovi pleteni razni biči, jermena za čevlje in cepe gože, motvoz (špaga) ter raznovrstne krtice v veliki izbiri na zalogi.

Osvald Dobeic, Ljubljana,

Sv. Jakoba trg št. 9.

Glavna zaloga lesenih žeblijev znamka „Zora“.

2902

Priden in trezen hlapec

zanesljiv, kateri je vajen tudi vsemu domačemu delu, se sprejme h konjem takoj ali po dogovoru. Plača dobra in zadostna hrana v hiši. Naslov pove uprav. Slov. Naroda.

2931

Lepa birmanska darila!

Zlatnina srebrnina. Velika izbira. Si-valni stroji prvovrstni. Potrebščine za stroje. Popravila. Učenje vožnje brezplačno.

Jos. Šelovin - Čuden, Ljubljana, Mestni trg 13.

2487

Izurljena tajnica

zmožna slovenščine, srbohrvaščine in nemščine v govoru in pisavi, se išče. Reflektira se samo na prvovrstno moč z znanjem stenografije in širokopijskega pisave. Ponudbe pod „Tajni 2899“ na upravo Slov. Naroda.

2899

Posestva naprodaj:

Krasna graščina čez 100 oratov zemlje. Lepa gosp. posestva 6, 8, 10, 20, 23 30 oratov. Kmetijska posestva lepa vinogradna posestva, gostilne, trgovine, hoteli, mlini, žage, fužina z veliko vodno silo, hiše, vile i. t. d. Naslov: Karol Breznik Celje, Dolgo polje 1.

Uradnik

išče službe kot knjigovodja, korespondent ali računovodja. Zmožen je slovenščine, hrvaščine in nemščine. Več je tudi gozdarskih in oskrbnih poslov. Ponudbe pod „Uradnik 3007“ na upravo Slov. Naroda.

3007

Erdal kremo

Utrija, Jurjevo, Jadran, Dilber, Cipulin, Ljubo (biki), mast za usnje, apreturo, strojno olje la belo, črnilo in nočne lučice znamka „Zora“ priporoča veletrgovina OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg 9.

2903

Peronosporne brizgalke

system „Vermorel“ in „Jessenrigg“ (zračni kolut in pumpa izven) u veliki količini na zalogi. — Nizke cene na veliko za preprodajalce.

Zugmayer i Gruber

d. d. za promet s kovinami

ZAGREB, Starčevićev trg 12.

Telefon 26 — 81.

Brzjavni naslov: Zugmaygruber Zagreb.

Največje tuzemsko skladišče bakrene pločevine, posodja, (bakrenih toril, ploč), cevi, drogov (šipki), zakovic, napoli izdelanih šolj za žganjske kotle ter banje za pranje, kadice. — Elektrolyti, bakrena žica. — Svinčene cevi. — Poznane najboljše bakrene proizvodi. — Zamena blaga za star baker. — Samoprodaja bakrenih proizvodov tvornice Georg Zugmayer i Gruber, Wien, Waldegg.

Državno zdravilišče Rogaška Slatina.

Sezija: maj-september.

Znatni popusti v predseziji in poseziji!

Pojasnila daje ravnateljstvo zdravilišča.

Gradbena podjetja

Pozor!

Okna, vrata, podove, ladijske podove vsake količine po zaželenih dimenzijah v najkrajšem dobavnem roku in po konkurenčnih cenah

nudi

„DRAVA“

lesna industrijska delniška družba

Maribor

Najsolidnejši izdelki!

Zahtevajte proračune!

Moderna stila za les.

Veliko strojno opremljeno.

Na prodaj
plemenska kobila, rjava, pinc-
gavske pasme, stara 6 let, Poljanska
posta 55. 3013

**?? Kje se točijo
pristna vina ??**

"Pri Fridrihu", Ljubljana, Mestni
trg 13, na dvorišču zraven kleti. Pred
kratkim došla najboljša vina, baloška in
dolenjska. Čez ulico 2 K ceneje. 2486

Jugoslovanska banka d. d.
Deln. glavn. K 200.000.000— Centrala v Osijeku. Rezerve K 50.000.000

Menjalnica v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 26.
Kupuje in prodaja devize in valute najkulantnejše. Obrestuje vloge na hranilne knjižice in na tekoči račun po najvišji obrestni meri.

Blago za prevleko divanov in družnega
pohištva v veliki izbiri, dalje različno
platno in jute za tapetnike, sedlarje
i t. d. priporoča trdka

A. & E. Skaberné, Ljubljana
Mestni trg 10.

Prodajalka
starejša zanesljiva mož, se sprejme v
trgovini mešanega blaga pri Antonu
Verbiču, Sevnica ob Savi. 2921

**Vsakovrstno
lekovito bilje**
(lipov ovet, bezgov ovet, ka-
milice, listje, korenine itd.)
kupi in daje navodila za nabiranje

G. HOFFMANN in DR.
Maribor, Kopitarjeva ul. 11.

Podružnice: Veliki Bečkerek (Banat),
Dresden-A. Se-restrasse 5. Timisoara
(Romunija) i Balmazujvaros (Madžarska)

Modni salon damskih klobukov
Iva Šiler, Ljubljana Kongresni trg 6.

se priporoča z najsolidnejšimi cenami. Sprejema vsa popravila,
tudi prelikanje moških klobukov in slamnikov. 1707

Nemškoavstrijska tovarnica pavalnatih trakov
i so za Ljubljano in okolico spretnega nemškega zmožnega, dobro uvedenega

zastopnika
Dopisi pod „W. P. 5379“ na An. Exp. Rudolf Mosse, Wien I., Seilerstätte 2.

Obratovodja 2935

olinate stroke, s privoistnimi izpričevali
zmnožen vseh k snoki spadajočih del, žel
s 1. julijem vremeniti službo. Gre tudi
kot skladišnik, nadzornik zaloga ali t. j.
služnega. Cen. ponudbe pod 1873-2936
na upravo lista.

Klavirje
uglašuje in popravlja
solidno in točno
ter gre tudi na
deželo.

Falks Povše Ljubljana
Tržaška c. 45

la Portland cement

dalmatinski proizvod na vagone pri tt. R. Forempoheri
drug, Bakar.

Telefon 14. Brzojavi: Forempoher.

Jadranska banka
Beograd.

Delniška glavnica: Din 30.000.000.- Rezerva: Din 15.000.000.-

Podružnice:
celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula,
Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo,
Split, Šibenik, Zagreb.

Naslov za brzojave: JADRANSKA.

Afilirani zavod:
Frank Sakser State bank
82 Cortland Street New York City.

Avto

bencin, pnevmatika, olje, mast, vsa popra-
vila in vožnje. Le prvovrstno blago in
delo po solidnih cenah nudi Jugo-
Avto d. z. o. z. v Ljubljani. 2319

**Svileni klobuki
čepice in slamniki**
najnovejših oblik v veliki izbiri po znano nizki cen.

Modni salon Stuchly - Maške
Židovska ulica št. 3.
Sprejemajo se vsakovrstna popravila. — Zlati klobuki vedno v zalogi

Svetovna zdravilišča na Češkem
Marienbad - Franzensbad - Karlsbad

Glavna zdravilna doba: 1. maja — 30. septembra.

Dopotovalnice in vizum pri češkoslovaškem konzulatu v Ljubljani, Na Bregu št. 8.
Pojasnila in prospekte daje mestne zdraviliščne uprave.

IMPORT - „TRIGLAV“ - EXPORT

Telefon št.: 17115

G. m. b. H. DRESDEN - A
Zinzendorfstrasse 2/b
Podružnica:
HAMBURG, Steindamm 76

Brzojavi:
Triglav-Dresden

Alster 1119

Triglav-Hamburg

Generalno zastopstvo ljubljanskega velikega semnja za Nemčijo.

OTVORITEV PISARNE
Ljubljana, Krekov trg št. 10/1.

Telefon št.: 163. Brzojavi: Triglavimport-Ljubljana.

IMPORT:	Važno za potovalce v Nemčijo:	EXPORT:
Stroji za poljedelstvo in obrt, žele- zalno in orodje, kemikalije, droge, papir, modra ga- lica, steklo itd. itd. Potrebščine vseh vrst za orizanje.	Naša pisarna je vedno na razpolago za izročilo Vaše korespondence v vseh tujih jezikih. Za časa Vašega bivanja v Nemčiji daje naša pisarna korespondenco pod Vašim imenom na naše tordke. Preskrbimo Vam dovoljenje za potovanje od nemških oblasti in olajšamo Vaš promet z bankami. Preskrbimo Vam stanovalja in smo Vam v vsakem oziru na razpolago.	Žito in zaklana živalna, deželni pridelki vseh vrst, žita, suhe slive, zdravilna želišča, rudnine itd. itd.

Postužite se naše tordke!